

**MARSZAŁEK
WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO**

OS-I.7222.67.1.2018.AC

Rzeszów, 2019-08-14

DECYZJA

Działając na podstawie:

- art. 104 i art. 155 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U.2018.2096 t.j.),
- art. 192 i art. 378 ust. 2a pkt. 1) ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U.2018.799 t.j.), w związku z § 2 ust. 1 pkt. 51 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U.2016.71 t.j.),

po rozpatrzeniu wniosku **Rolniczej Spółdzielni Wytwórczo – Usługowej, Głuchów 484, 37-100 Łańcut**, przesłanego wraz z pismem z dnia 26.09.2018r. (uzupełnionego pismami z dnia 13.12.2018r. oraz z dnia 13.03.2019r.) o zmianę decyzji Wojewody Podkarpackiego z dnia 15.02.2006r., znak ŚR.IV-6618/14/05 zmienionej decyzją Marszałka Województwa Podkarpackiego z dnia 15.06.2011r., znak RŚ-VI.7222.44.1.2011.MD oraz decyzją Marszałka Województwa Podkarpackiego z dnia 23.10.2014r., znak OS-I.7222.69.1.2014.MD udzielającej pozwolenia zintegrowanego na prowadzenie instalacji chowu drobiu o łącznej liczbie stanowisk większej niż 40 000,

orzekam

I. Zmieniam za zgoda stron decyzję Wojewody Podkarpackiego z dnia 15.02.2006r., znak ŚR.IV-6618/14/05 z późn. zm. udzielającą dla **Rolniczej Spółdzielni Wytwórczo – Usługowej, Głuchów 484, 37-100 Łańcut**, (NIP 815-00-03-398, REGON 000479600), pozwolenia zintegrowanego na prowadzenie instalacji chowu drobiu o łącznej liczbie stanowisk większej niż 40 000, w miejscowości Głuchów, w następujący sposób:

I.1. Od 21.02.2021 r. w punkcie II.1.1. określającym maksymalną dopuszczalną wielkość emisji gazów i pyłów ze źródeł i emitorów pod tabelą 1 dodaje się zdanie: „BAT-AEL dla emisji amoniaku do powietrza z każdego budynku dla brojlerów o końcowej masie do 2,5 kg wynosi 0,05 kg NH₃/stanowisko dla zwierzęcia / rok .”

I.2. Od 21.02.2021 r. w punkcie V dotyczący zakresu i sposobu monitorowania procesów technologicznych, w tym pomiaru i ewidencjonowania wielkości emisji po punkcie V.4. dodaje się punkty: V.5., V.6. i V.7. o następującym brzmieniu:

„V.5. Od 21.02.2021 r. monitoring emisji zanieczyszczeń do powietrza

V.5.1. Prowadzony będzie monitoring emisji amoniaku do powietrza poprzez oszacowanie z zastosowaniem bilansu masowego w oparciu o wydalenie i całkowitą zawartość azotu (lub całkowitego azotu amonowego) na każdym etapie stosowania obornika – z częstotliwością co najmniej raz w roku dla każdej kategorii zwierząt z uwzględnieniem technik monitorowania podanych w decyzji wykonawczej Komisji UE 2017/302 z dnia 15 lutego 2017r. ustanawiającej konkluzje dotyczące najlepszych dostępnych technik BAT w odniesieniu do intensywnego chowu drobiu lub świń.

V.5.2. Prowadzony będzie monitoring emisji pyłu do powietrza poprzez oszacowanie z wykorzystaniem wskaźników emisji – z częstotliwością co najmniej raz w roku dla każdej kategorii zwierząt z uwzględnieniem technik monitorowania podanych w decyzji wykonawczej Komisji UE 2017/302 z dnia 15 lutego 2017r. ustanawiającej konkluzje dotyczące najlepszych dostępnych technik BAT w odniesieniu do intensywnego chowu drobiu lub świń.

V.4.3. Monitoring emisji poszczególnych zanieczyszczeń corocznie będzie się odbywał tą samą wybraną metodą.

V.6. Od 21.02.2021 r. monitoring ilości azotu i fosforu wydalanych w oborniku

V.6.1. Prowadzony będzie monitoring całkowitej ilości azotu i fosforu wydalanego w oborniku w oparciu o analizę obornika z oznaczeniem całkowitej zawartości azotu i fosforu – co najmniej raz w roku dla każdej kategorii zwierząt z uwzględnieniem technik monitorowania podanych w decyzji wykonawczej Komisji UE 2017/302 z dnia 15 lutego 2017r. ustanawiającej konkluzje dotyczące najlepszych dostępnych technik BAT w odniesieniu do intensywnego chowu drobiu lub świń.

V.6.2. Powiązana z BAT całkowita zawartość wydalanego azotu wynosi: 0,24 kg wydalanego N/ stanowisko dla zwierzęcia/rok.

V.6.3. Powiązana z BAT całkowita zawartość wydalanego P_2O_5 wynosi: 0,022 kg wydalanego P_2O_5 / stanowisko dla zwierzęcia/rok.

V.7. Wszystkie badania monitoringowe będą wykonywane zgodnie z obowiązującymi metodykami i normami, a wyniki tych badań będą rejestrowane i przechowywane przez okres obowiązywania pozwolenia.”

I.3. Od 21.02.2021 r. w punkcie VIII określającym sposoby osiągania wysokiego poziomu ochrony środowiska jako całości po punkcie VIII.8 dodaje się punkty: VIII.9 i VIII.10 o brzmieniu:

„VIII.9. Na bieżąco prowadzona będzie analiza wszystkich danych uzyskiwanych z monitoringu oraz podejmowane będą stosowne działania z niej wynikające.

Przeprowadzenie tej analizy i podjęte działania będą dokumentowane w formie rejestru (papierowego lub elektronicznego).

VIII.10. Opracowany przez zarządzającego instalacją „plan zarządzania zapachami” (odorami), zostanie wdrożony do stosowania w terminie do 21.02.2021r. i będzie regularnie poddawany przeglądowi zgodnie z Decyzją wykonawczą Komisji (UE) 2017/302 z dnia 15 lutego 2017 r. ustanawiającej konkluzje dotyczące najlepszych dostępnych technik (BAT) w odniesieniu do intensywnego chowu drobiu lub świń zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE. W celu oceny poziomu emisji odorów do środowiska zostaną wykonane dwie serie pomiarów (pomiarów olfaktometrycznych) w odstępach co roku, pierwsze najpóźniej do 31.05.2021r. Wyniki zostaną przekazane do Marszałka Województwa Podkarpackiego w terminie miesiąca od dnia pomiaru (najpóźniej w terminie do 30.06.2021r.). W terminie 2 miesięcy przez w/w terminem opracowany plan zarządzania zapachami zostanie złożony do zatwierdzenia przez Marszałka.

I.5. Po punkcie X dodaje się punkt XI o brzmieniu:

„XI. Warunki przeciwpożarowe wynikające z operatu przeciwpożarowego

XI.1. W Spółce stosowane będą zabezpieczenia obiektów/instalacji i terenów oraz zapewnione zostaną możliwości skutecznej walki z pożarami, wybuchami, rozlewami substancji niebezpiecznych oraz innymi zagrożeniami. Miejsca magazynowania odpadów zostaną wyposażone w stosowne zabezpieczenia techniczne.

XI.2. Instalacje gaśnicze i urządzenia p.poż. będą na bieżąco serwisowane. Gaśnice będą sprawdzane i konserwowane wg przyjętych harmonogramów i zgodnie z przepisami. Serwis gaśnic i urządzeń ppoż. wykonywany będzie przez specjalistyczną firmę zewnętrzną.

XI.3. Spełnione będą wymagania w zakresie wyznaczonych placów magazynowych oraz warunki zaopatrzenia w wodę wynikające z odrębnych przepisów.

XI.4. W przypadku zmian w sposobie i miejscu magazynowania odpadów prowadzony będzie, w terminie 30 dni, przegląd wymagań zawartych w Operacie przeciwpożarowym i w razie konieczności jego aktualizacja.”

II. Pozostałe warunki decyzji pozostają bez zmian.

Uzasadnienie

W związku z dokonaną analizą pozwolenia zintegrowanego w zakresie spełniania wymagań najlepszych dostępnych technik określonych w Decyzji Wykonawczej Komisji Europejskiej (UE) 2017/302 z dnia 15 lutego 2017 r. ustanawiającej konkluzje dotyczące najlepszych dostępnych technik (BAT) w odniesieniu do intensywnego chowu drobiu lub świń zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE, pismem z dnia 28.08.2017 r. znak OS-I.7222.54.1.2017.MD wezwano Rolniczą Spółdzielnię Wytwórczo-Usługową do przedłożenia wniosku o zmianę obowiązującego pozwolenia zintegrowanego na prowadzenie instalacji do chowu drobiu o więcej niż 40 000 stanowisk w miejscowości Głuchów, udzielonego Firmie

decyzją Wojewody Podkarpackiego z dnia 15.02.2006 r., znak ŚR.IV-6618/14/05 (ze zmianami).

W dniu 28.09.2018r. (pismo z dnia 26.09.2018r.) Rolnicza Spółdzielnia Wytwórczo-Usługowa z siedzibą w Głuchowie 484, 37-100 Łańcut, złożyła wniosek o zmianę ww. pozwolenia zintegrowanego wraz z potwierdzeniem uiszczenia opłaty skarbowej w wysokości 253,00 zł.

Informacja o przedmiotowym wniosku umieszczona została w publicznie dostępnym wykazie danych o dokumentach zawierających informacje o środowisku i jego ochronie pod numerem 762/2018.

Zawiadomieniem z dnia 10.10.2018r. znak: OS-I.7222.67.1.2018.AC poinformowano o wszczęciu postępowania administracyjnego w sprawie zmiany pozwolenia zintegrowanego dla przedmiotowej instalacji oraz ogłoszono, że przedmiotowy wniosek został umieszczony w publicznie dostępnym wykazie danych o dokumentach zawierających informacje o środowisku i jego ochronie.

Zgodnie z art. 209 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska wersja elektroniczna przedmiotowego wniosku przesłana została Ministrowi Środowiska za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Po zapoznaniu się z przedłożoną dokumentacją stwierdzono, że wniosek nie przedstawia w sposób dostateczny wszystkich zagadnień istotnych z punktu widzenia ochrony środowiska, wynikających z ustawy Prawo ochrony środowiska. W związku z tym postanowieniem z dnia 22.10.2018r. znak: OS-I.7222.67.1.2018.AC wezwano wnioskodawcę do uzupełnienia dokumentacji.

Pismem znak L.dz.RSWU/508/2018 z dnia 13.12.2018r. Spółdzielnia przekazała uzupełnienie części materiałów tj. operat przeciwpożarowy wraz z postanowieniem Komendanta Powiatowej Straży Pożarnej w Łańcucie, zaświadczenia o niekaralności dwóch członków zarządu.

Na wniosek Spółdzielni z dnia 12.12.2018r. znak L.dz.RSWU/527/2018 wydłużono termin uzupełnienia wniosku do dnia 31.03.2019 r. (pismo znak OS-I.7222.67.1.8.2018.AC z dnia 19.12.2019r.).

W dniu 13.03.2019r. (pismo znak L.dz.RSWU/143/2019) wpłynęło kolejne uzupełnienie dokumentów tj. brakujące zaświadczenia o niekaralności, analiza ryzyka wystąpienia zanieczyszczenia gleby, ziemi i wód podziemnych substancjami powodującymi ryzyko, plan zarządzania zapachami, określono całkowita wartość wydalanego azotu, fosforu, oraz wartość dopuszczalnej emisji amoniaku.

Pismem z dnia 08.04.2019 r. znak OS-I.7222.67.1.2018.AC wystąpiono do Komendanta Powiatowego Państwowej Straży Pożarnej w Łańcucie o przeprowadzenie kontroli ww. instalacji, obiektu/obiektów budowlanych, w których będą magazynowane odpady.

Na terenie objętym przedmiotowym wnioskiem eksploatowana jest instalacja do chowu lub hodowli zwierząt w liczbie nie mniejszej niż 210 dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza, która na podstawie § 2 ust. 1 pkt 51 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 213 poz. 1397 ze zm.) zaliczana jest do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Tym samym, zgodnie

z art. 183 w związku z art. 378 ust. 2a ustawy Prawo ochrony środowiska organem właściwym do zmiany decyzji jest marszałek województwa.

Po analizie otrzymanych materiałów stwierdzono, że wymagają dodatkowego wyjaśnienia, a tym samym postanowieniem z dnia 16.04.2019 r. znak OS-I.722267.1.2018.AC wezwano Spółdzielnię do uszczegółowienia liczby i lokalizacji miejsc składowania odpadów (z uwagi na rozbieżność między wnioskiem a operatem przeciwpożarowym), wskazania rodzaju i ilości stosowanych środków redukujących odory oraz wskazanie obowiązujących instrukcji dotyczących wykonywania czynności w obrębie instalacji. Uzupełnienie wpłynęło w dniu 17.06.2019r. (pismo znak L.Dz.RSWU/282/2019 z dnia 14.06.2019r.)

W dniu 06.05.2019 r. wpłynęło postanowienie znak PRZ.5560.4.2019 z dnia 30.04.2019r. Komendanta Powiatowego Państwowej Straży Pożarnej w Łańcucie stwierdzające spełnienie wymagań określonych w przepisach dotyczących ochrony przeciwpożarowej oraz w zakresie zgodności z warunkami ochrony przeciwpożarowej, o których mowa w operacie przeciwpożarowym dla fermy drobiu należącej do Rolniczej Spółdzielni Wytwórczo – Usługowej w Głuchowie.

Po analizie przedłożonego uzupełnienia uznano, że wniosek spełnia wymogi art. 184 i art. 208 ustawy Prawo ochrony Środowiska.

Przedmiotem wniosku jest zmiana pozwolenia zintegrowanego wynikająca z konieczności dostosowania instalacji do wymagań określonych w konkluzjach BAT, w następującym zakresie:

- 1) określenia wartości całkowitego wydalanego azotu, zgodnie z tabelą 1.1. Konkluzji BAT,
- 2) określenia wartości całkowitego wydalanego fosforu, zgodnie z tabelą 1.2. Konkluzji BAT,
- 3) określenia wartości dopuszczalnej emisji amoniaku do powietrza, zgodnie z tabelą 3.1. Konkluzji BAT,
- 4) określenia sposobu monitorowania ilości azotu i fosforu wydalanych w oborniku dla każdej kategorii zwierząt, zgodnie z BAT 24 Konkluzji BAT,
- 5) wskazania sposobu monitorowania emisji amoniaku do powietrza, zgodnie z BAT 25 Konkluzji,
- 6) wskazania sposobu monitorowania emisji pyłu do powietrza, zgodnie z BAT 27 Konkluzji.

Uwzględniając wniosek Rolniczej Spółdzielni Wytwórczo – Usługowej w Głuchowie, aktualny stan prawny oraz wymogi najlepszej dostępnej techniki, wprowadziłem w decyzji Wojewody Podkarpackiego z dnia 15.02.20106r. znak ŚR.IV-6618/14/05 (ze zmianami), następujące zmiany:

W związku z obowiązkiem dostosowania instalacji do wymagań określonych w konkluzjach BAT w pozwoleniu wprowadziłem punkty dotyczące:

- wartości całkowitego wydalanego azotu (zgodnie z tabelą 1.1 zawartą w ww Konkluzjach) i fosforu (zgodnie z tabelą 1.2 zawartą w ww Konkluzjach),

- wartości dopuszczalnej emisji amoniaku do powietrza (zgodnie z tabelą 3.1 zawartą w ww Konkluzjach),
- sposobu monitorowania ilości azotu i fosforu wydalanych w oborniku (zgodnie z BAT 24),
- sposobu monitorowania emisji amoniaku do powietrza (zgodnie z BAT 25),
- sposobu monitorowania emisji pyłu do powietrza (zgodnie z BAT 27).

Prowadzący instalację opracował „plan zarządzania zapachami” (odorami), który ma obowiązek wdrożyć do stosowania w terminie do 21.02.2021r. i regularnie poddawać przeglądowi zgodnie z Decyzją wykonawczą Komisji (UE) 2017/302z dnia 15 lutego 2017 r. ustanawiającej konkluzje dotyczące najlepszych dostępnych technik (BAT) w odniesieniu do intensywnego chowu drobiu lub świń zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE. W celu wstępnej oceny poziomu emisji odorów do środowiska nałożyłem obowiązek wykonania dwóch serii pomiarów olfaktometrycznych w odstępach roku, pierwsze najpóźniej do 31.05.2021r. oraz przekazywania wyników do Marszałka Województwa Podkarpackiego w terminie miesiąca od dnia pomiaru (pierwsze najpóźniej do 30.06.2021r.) (pkt VIII.10).

Po analizie całości akt zebranych w sprawie uznałem, że wnioskowane zmiany nie będą powodować znaczącego zwiększonego oddziaływania instalacji na środowisko, ani zmiany innych elementów instalacji, związanych z ustalaniem spełniania wymogów najlepszej dostępnej techniki o których mowa w art. 204 ust. 1, w związku z art. 207 ustawy Prawo ochrony środowiska. Zachowane zostaną również standardy jakości środowiska. Uwzględniając powyższe, zmiany przedmiotowej decyzji nie mieszczą się w definicji istotnej zmiany, określonej w art. 3 pkt 7 ustawy Prawo ochrony środowiska.

Przeprowadzono analizę zgodności funkcjonowania instalacji z Konkluzjami z dnia 15 lutego 2017 r. dotyczącymi najlepszych dostępnych technik (BAT) w odniesieniu do intensywnego chowu drobiu lub świń, zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE (Dz. U. Unii Europejskiej L 43/231):

II. Analiza zgodności funkcjonowania instalacji z Konkluzjami z dnia 15 lutego 2017 r. dotyczącymi najlepszych dostępnych technik (BAT) w odniesieniu do intensywnego chowu drobiu lub świń, zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE (Dz. U. Unii Europejskiej L 43/231):

OGÓLNE KONKLUZJE DOTYCZĄCE BAT	
SYSTEMY ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKOWEGO (EMS)	
Rozwiązania według konkluzji BAT	Spełnienie wymogów BAT w instalacji
BAT 1. W celu poprawy ogólnej efektywności środowiskowej gospodarstw w ramach BAT należy zapewniać wdrażanie i przestrzeganie systemu zarządzania środowiskowego zawierającego w sobie wszystkie następujące cechy: 1. zaangażowanie kierownictwa, w tym kadry kierowniczej wyższego szczebla;	BAT 1. – zgodność z BAT. Podmiotem odpowiedzialnym za prawidłowe funkcjonowanie instalacji IPPC i wypełnianie wszelkich wymogów wynikających z decyzji pozwolenia zintegrowanego jest Rolnicza Spółdzielnia Wytwórczo - Usługowa w Głuchowie. Podmiot ten nie posiada samodzielnej, wyodrębnionej komórki odpowiedzialnej za

2. określenie przez kierownictwo polityki ochrony środowiska, która obejmuje ciągle doskonalenie efektywności środowiskowej instalacji; 3. planowanie i ustalenie niezbędnych procedur, celów i zadań w powiązaniu z planami finansowymi i inwestycjami; 4. wdrożenie procedur ze szczególnym uwzględnieniem: a) struktury i odpowiedzialności; b) szkoleń, podnoszenia świadomości i kompetencji; c) komunikacji; d) zaangażowania pracowników; e) dokumentacji; f) wydajnej kontroli procesu; g) programów obsługi technicznej; h) gotowości i reagowania na sytuacje awaryjne i reagowania; i) zapewnienia zgodności z przepisami dotyczącymi środowiska; 5. sprawdzanie efektywności i podejmowanie działań korygujących, ze szczególnym uwzględnieniem: a) monitorowania i pomiarów; b) działań naprawczych i zapobiegawczych; c) prowadzenia zapisów; d) niezależnego (jeżeli jest to możliwe) audytu wewnętrznego lub zewnętrznego w celu określenia, czy system zarządzania środowiskowego jest zgodny z zaplanowanymi ustaleniami oraz czy jest właściwie wdrożony i utrzymywany; 6. przegląd systemu zarządzania środowiskowego przeprowadzony przez kadrę kierowniczą wyższego szczebla pod kątem stałej przydatności systemu, jego prawidłowości i skuteczności; 7. podążanie za rozwojem czystszych technologii; 8. uwzględnienie - na etapie projektowania nowego zespołu urządzeń i przez cały okres jego eksploatacji - wpływu na środowisko wynikającego z ostatecznego wycofania instalacji z eksploatacji; 9. stosowanie sektorowej analizy porównawczej (np. sektorowy dokument referencyjny EMAS) w regularnych odstępach czasu. Szczególnie w odniesieniu do intensywnej hodowli drobiu do BAT należą następujące cechy systemu zarządzania środowiskowego: 10. wdrożenie planu zarządzania hałasem (BAT 11. 9) – tylko w przypadkach, w których oczekuje się, że obiekty wrażliwe odczuwają dokuczliwość hałasu lub gdy jego występowanie zostało udowodnione; 12. wdrożenie planu zarządzania zapachami (BAT 12) - tylko w przypadkach, w których oczekuje się, że obiekty wrażliwe odczuwają dokuczliwość zapachu lub gdy jego	zagadnienia związane z ochroną środowiska. Prowadzący instalację IPPC posiada doświadczenie w prowadzeniu Fermi, nabyte w związku z jej funkcjonowaniem od 2006r. Pracownicy zatrudnieni na Fermie są przeszkoleni w celu lepszego identyfikowania się z powierzonymi im zadaniami, m.in. w zakresie gotowości i reagowania na sytuacje awaryjne. Na Fermie drobiu w Głuchowie wdrożony został system zarządzania środowiskowego w postaci procedur postępowania np. na wypadek zaistnienia sytuacji awaryjnych oraz monitoringu prowadzonego w związku z eksploatacją instalacji, na podstawie wyników, podejmowane są działania korygujące lub zapobiegawcze. Na instalacji prowadzone są dokumenty z monitoringu instalacji. W spółdzielni obowiązują następujące instrukcje postępowania: książka obiegu budowlanego, instrukcje bezpieczeństwa pożarowego, plan przeglądu i konserwacji instalacji i urządzeń, technologia chowu brojlerów, instrukcja przygotowania kurników do wstawienia piskląt, instrukcja porządkowania hal po sprzedaży brojlerów. Zgodnie z przeprowadzonymi pomiarami hałasu środowiskowego wartości dopuszczalnych poziomów hałasu na terenach objętych ochroną akustyczną są dotrzymane. W sytuacji wykazania pomiarami okresowymi odstępstwa bądź interwencji w tym zakresie planuje się opracować i wdrożyć plan zarządzania hałasem. Opracowano plan zarządzania zapachami, w którym określono plan działań w przypadku zgłoszenia wystąpienia uciążliwości odorowej. W czasie prowadzonej produkcji dokuczliwość zapachu nie została stwierdzona dlatego też nie przewiduje się wdrożenia planu zarządzania zapachami. W uwadze dotyczącej stosowalności konkluzji BAT 1 złagodzone wymaganie bezwzględne stosowania wyżej opisanego, rozbudowanego systemu zarządzania środowiskiem, stwierdzając, że system zarządzania środowiskiem, jego zakres oraz charakter powinien uwzględniać charakter instalacji, jej skalę i złożoność. Powinien również uwzględniać potencjalny zasięg oddziaływania instalacji na środowisko. Z uwagi na charakter własności, wielkość zatrudnienia (od 1 – 3 etatowych pracowników) prowadzący instalację chowu drobiu nie przewiduje wdrożenia certyfikowanych systemów zarządzania środowiskowego EMAS czy ISO 14001. Spełnianie wymagania BAT 1 nie wymaga wprowadzenia certyfikowanego systemu zarządzania środowiskowego, ale prowadzący instalację jest zobowiązany do wdrożenia
---	---

występowanie zostało stwierdzone. Techniczne aspekty ważne z punktu widzenia stosowania Zakres (np. poziom szczegółowości) oraz charakter systemu zarządzania środowiskowego (np. standaryzowany lub nie) zasadniczo odnosi się do charakteru, skali i złożoności gospodarstwa oraz do zasięgu jego oddziaływania na środowisko.	na fermie deklarowanych zasad i postępowania obejmującego co najmniej wymagane elementy systemu zarządzania.
Na Fermie spełnione są wymogi BAT w zakresie systemów zarządzania środowiskowego.	
DOBRE GOSPODAROWANIE	
Rozwiązania według konkluzji BAT BAT 2. Aby zapobiec wywieraniu wpływu na środowisko, lub aby ten wpływ ograniczyć, w ramach BAT należy stosować wszystkie z poniższych technik. a) Prawidłowe usytuowanie zespołu urządzeń/ gospodarstwa i prawidłowa aranżacja przestrzeni dla działań w celu: - ograniczenia transportu zwierząt i materiałów (w tym obornika), - zapewnienia odpowiedniej odległości od obiektów wrażliwych wymagających ochrony, - uwzględnienia panujących zazwyczaj warunków klimatycznych (np. wiatru, opadów atmosferycznych); - rozważenia ewentualnego przyszłego wzrostu zdolności produkcyjnych gospodarstwa, - zapobiegania zanieczyszczeniu wody. <i>Powyższe rozwiązania mogą nie mieć zastosowania do istniejących zespołów urządzeń lub gospodarstw.</i>	Spełnienie wymogów BAT w instalacji BAT 2. Pkt. a - nie ma zastosowania do istniejących zespołów urządzeń lub gospodarstw. Instalacja jest obiektem istniejącym, w związku z powyższym zapisy punktu 1 BAT 2 nie są wiążące. W skład instalacji wchodzi trzy budynki: H-1, H-2 i H-3 przeznaczone do chowu drobiu. Budynek H-1 jest budynkiem parterowym o pow. użytkowej 1 630 m², składającym się z dwóch hal. Budynki H-2 i H-3 są budynkami piętrowymi o pow. użytkowej 3 520 m² każdy, składającymi się z czterech hal. W każdej z hal znajduje się po 14 000 stanowisk hodowlanych. Łącznie całe gospodarstwo posiada 140 000 stanowisk do chowu drobiu. Oprócz pomieszczeń hodowlanych w skład instalacji wchodzi również: 3 szczelne betonowe bezodpływowe zbiorniki na ścieki o pojemności 12 m³ każdy, zlokalizowane przy każdym z budynków, 6 zbiorników na paszę o pojemności 15 Mg każdy, w tym dwa zbiorniki usytuowane przy budynku H-1 (poza budynkiem) i po dwa zbiorniki przy budynkach H-2 i H-3 (znajdujące się w łączniku budynków) oraz chłodnia zlokalizowana przy budynku H-2. W bezpośrednim sąsiedztwie Fermi znajdują się zabudowania mieszkalne i zagrodowe w związku z tym transport zwierząt jak również wywóz obornika jest planowany tak, aby ograniczyć jego częstotliwość, uwzględnia się również warunki klimatyczne.
b) Kształcenie i szkolenie personelu, w szczególności w odniesieniu do: - odpowiednich przepisów, hodowli zwierząt, zdrowia i dobrostanu zwierząt, - gospodarowanie obornikiem, - bezpieczeństwa pracowników, - transportu i aplikacji obornika, - planowania działań, - planowania awaryjnego i zarządzania, - naprawy i konserwacji urządzeń. <i>Zastosowanie ogólne.</i>	Pkt. b – zgodność z BAT. Pracownicy RSWU drobiu w Głuchowie posiadają odpowiednie kwalifikacje i umiejętności do wyznaczonych dla nich zadań. Zapoznani są z opracowanymi dla Fermi instrukcjami. Posiadają znajomość przepisów prawa w zakresie chowu i hodowli zwierząt. Uczestniczą w szkoleniach branżowych w celu podnoszenia kwalifikacji oraz w szkoleniach BHP.
c) Przygotowanie planu awaryjnego dotyczącego reagowania na nieprzewidziane emisje i zdarzenia, takie jak zanieczyszczenia wód. Może to obejmować: - plan gospodarstwa przedstawiający systemy odwadniania oraz źródła wody/ścieków,	Pkt. c – zgodność z BAT. Przedmiotowa instalacja nie jest zakwalifikowana do zakładów o zwiększonym bądź dużym ryzyku wystąpienia awarii. W związku z tym nie podlega obowiązkowi opracowywania planu zapobiegania poważnym awariom przemysłowym.

- plany reagowania w przypadku niektórych potencjalnych zdarzeń (jak np. pożar, wyciek gnojowicy lub zawalenie się miejsca przechowywania gnojowicy, niekontrolowany spływ wody z przyr. obornika, wycieki oleju), - dostępny sprzęt służący do postępowania w przypadku zdarzenia związanego z zanieczyszczeniem gruntów (np. sprzęt do zamykania kanalizacji, budowania tam w rowach czy przegród w przypadku wycieku oleju). <i>Zastosowanie ogólne.</i>	Nie mniej jednak prowadzący instalację opracował procedury postępowania na wypadek wystąpienia sytuacji awaryjnych np.: - procedura na wypadek pożaru, - procedura na wypadek wystąpienia awarii. Na fermie dostępne są odpowiednie środki niezbędne do reagowania na zdarzenia awaryjne (gaśnice na wypadek pożaru, sorbenty na wypadek wycieków, agregat prądowłoczy na wypadek awarii prądu).
d) Regularne kontrole, naprawy i utrzymanie obiektów i urządzeń, takich jak: - obiekty do przechowywania gnojowicy - oznaki uszkodzenia, degradacji czy wycieków, - pompy do pompowania gnojowicy, mieszałki, separatory, systemy nawadniania, - systemy dostarczania wody i paszy, - system wentylacji i czujniki temperatury, - silosy i sprzęt transportowy (np. zawory, rury), - systemy oczyszczania powietrza (np. w ramach regularnych kontroli). Może to obejmować czystość gospodarstwa i system ochrony przed szkodnikami. <i>Zastosowanie ogólne.</i>	Pkt. d – zgodność z BAT. Podczas funkcjonowania, instalacja podlega systematycznym kontrolom i naprawom, aby utrzymać wszystkie obiekty i urządzenia w prawidłowym stanie technicznym. W związku eksploatacją instalacji prowadzone są regularne kontrole i przeglądy systemu dostarczania wody i paszy, systemu wentylacji i czujników temperatury, szczelności silosów i sprzętu transportowego. Prowadzone są również systematyczne kontrole czystości gospodarstwa, w tym ochrona instalacji przed szkodnikami. Obowiązek prowadzenia regularnych kontroli wynika również z pozwolenia zintegrowanego. W spółdzielni obowiązują następujące instrukcje postępowania: książka obiegu budowlanego, instrukcje bezpieczeństwa pożarowego, plan przeglądu i konserwacji instalacji i urządzeń, technologia chowu brojlerów, instrukcja przygotowania kurników do wstawienia piskląt, instrukcja porządkowania hal po sprzedaży brojlerów.
e) Przechowywanie martwych zwierząt w taki sposób, aby zapobiec emisjom lub je zredukować.	Pkt. e – zgodność z BAT. Zwierzęta padłe i ubite z konieczności magazynowane są w workach i umieszczane w chłodni. Pomieszczenie jest oznakowane, zamykane zabezpieczone przed dostępem osób nieupoważnionych. Magazynowane padłe zwierzęta są systematycznie odbierane z terenu Fermi przez uprawnionego odbiorcę. Częstotliwość wywozu jest uzależniona od ilości sztuk padłych i wysokości temperatury powietrza. W budynku zwierząt padłych prowadzony jest codzienny odczyt temperatury. Temperatura w pomieszczeniu nie może przekroczyć +4°C.
Na Fermie spełnione są wymogi BAT w zakresie dobrego gospodarowania.	
SYSTEM ŻYWIENIA	
Rozwiązania według konkluzji BAT BAT 3. W celu ograniczenia całkowitych emisji <u>azotu</u> i w konsekwencji amoniaku wydalanego przy zaspokajaniu potrzeb żywieniowych zwierząt w ramach BAT należy stosować skład diety i strategię żywienia obejmujące jedną technikę lub kombinację technik przedstawionych poniżej. a) Zmniejszenie zawartości surowego białka poprzez zastosowanie diety zrównoważonej	Spełnienie wymogów BAT w instalacji BAT 3 – zgodność z BAT. Na Fermie w Głuchowie zapewnione są odpowiednie techniki żywienia poprzez dobór pasz dostosowanych do wieku i zapotrzebowania zwierząt. Eksploatujący instalację posiada dokumentację o składzie paszy i przestrzega optymalnych dawek paszy zgodnie z instrukcją utrzymania stada z zastosowaniem żywienia wieloetapowego.

pod względem zawartości azotu w oparciu o potrzeby energetyczne i przyswajalne aminokwasy. *Zastosowanie ogólne.*

- b) Żywnienie wieloetapowe, w którym skład diety jest dostosowany do specyficznych wymogów danego okresu produkcji. *Zastosowanie ogólne.*
- c) Dodawanie kontrolowanych ilości istotnych aminokwasów do diety ubogiej w surowe białko. *Możliwość zastosowania może być ograniczona, w przypadku gdy niskobiałkowe pasze nie są dostępne na korzystnych ekonomicznie warunkach.*
- d) Stosowanie dopuszczonych dodatków paszowych, zmniejszając całkowitą ilość wydalanego azotu.

Tab. 1.1. Powiązany z BAT całkowity wydalony azot (N)

Parametr	Kategoria zwierząt	Powiązany z BAT całkowity wydalony azot ⁽¹⁾ [kg wydalonego N/stanowisko dla zwierzęcia /rok]
Całkowity wydalony azot wyrażony jako N	Brojlery	0,2 – 0,6

(1) Niższą wartość graniczną zakresu można osiągnąć, stosując kombinację technik.

(2) Na podstawie obliczeń własnych - minimalna i maksymalna zawartość azotu w kg w przeliczeniu na DJP.

BAT 4. W celu ograniczenia całkowitych emisji wydalanego fosforu przy zaspokajaniu potrzeb żywieniowych zwierząt w ramach BAT należy stosować skład diety i strategię żywienia obejmujące jedną technikę lub kombinację technik przedstawionych poniżej.

- a) Żywnienie wieloetapowe, w którym skład diety jest dostosowany do specyficznych wymogów danego okresu produkcji. *Zastosowanie ogólne.*
- b) Stosowanie dopuszczonych dodatków paszowych, które zmniejszają całkowitą ilość wydalanego fosforu (np. fitazy).
- c) Wykorzystywanie wysokostrawnych nieorganicznych fosforanów w celu częściowego zastąpienia konwencjonalnych źródeł fosforu w paszach.

Na ogół technika ta jest stosowana przy ograniczeniach związanych z dostępnością łatwo przyswajalnych nieorganicznych fosforanów.

Powiązany z BAT całkowity wydalony fosfor

Stosowane jest żywienie wieloetapowe, w którym skład diety jest dostosowany do specyficznych wymogów danego okresu produkcji:

- pierwszy okres od 0-7 dni - prestarter
 - drugi okres od 8-14 dni - starter
 - trzeci okres 15-35 dni - grower
 - czwarty okres 35 - do końca odchowu – finisz.
- Żywnienie ptaków odbywa się systemem „do woli”. Hale wyposażone są w karmidła kołowe i poidła smoczkowe. Stosowane są dodatki paszowe zmniejszające całkowitą ilość wydalanego azotu.

Oszacowanie całkowitego wydalanego azotu będzie dokonywane w oparciu o analizę obornika z oznaczeniem całkowitej zawartości azotu (z częstotliwością raz w roku).
Całkowity wydalany azot wynosi: 0,24kg wydalonego N / stanowisko dla zwierzęcia / rok.

BAT 4. – zgodność z BAT.

Na Fermie w Głuchowie zapewnione są odpowiednie techniki żywienia poprzez dobór pasz dostosowanych do wieku i zapotrzebowania zwierząt. Eksploatujący instalację posiada dokumentację o składzie paszy i przestrzega optymalnych dawek paszy zgodnie z instrukcją utrzymania stada z zastosowaniem żywienia wieloetapowego

Stosowane jest żywienie wieloetapowe, w którym skład diety jest dostosowany do specyficznych wymogów danego okresu produkcji.

- pierwszy okres od 0-7 dni- prestarter
 - drugi okres od 8-14 dni -starter
 - trzeci okres 15-35 dni -grower
 - czwarty okres 35- do końca odchowu –finisz.
- Żywnienie ptaków odbywa się systemem „do woli”. Hale wyposażone są w karmidła kołowe i poidła smoczkowe.

Stosowane są dodatki paszowe zmniejszające całkowitą ilość wydalanego fosforu
Możliwość zastosowania może być ograniczona, w przypadku gdy niskobiałkowe pasze nie są dostępne na korzystnych ekonomicznie warunkach.

Parametr	Kategoria zwierząt	Powiązany z BAT całkowity wydany fosfor ⁽¹⁾ [kg wydalonego P ₂ O ₅ / stanowisko dla zwierzęcia /rok]	Oszacowanie w oparciu o analizę obornika z oznaczeniem całkowitej zawartości fosforu Częstotliwość : raz w roku Oszacowanie całkowitego wydalanego fosforu będzie dokonywane w oparciu o analizę obornika z oznaczeniem całkowitej zawartości fosforu (z częstotliwością raz w roku). Całkowity wydany fosfor wynosi: 0,022kg wydalonego P ₂ O ₅ / stanowisko dla zwierzęcia / rok.
Całkowity wydany fosfor, wyrażony jako P ₂ O ₅	Brojlery	0,05-0,25	
⁽¹⁾ Niższą wartość graniczną zakresu można osiągnąć, stosując kombinację technik.			

Na Fermie spełnione są wymogi BAT w zakresie systemu żywienia.

EFEKTYWNE ZUŻYCIE WODY

Rozwiązania według konkluzji BAT	Spełnienie wymogów BAT w instalacji
BAT 5. Aby zapewnić efektywne zużycie wody, w ramach BAT należy stosować kombinację poniższych technik: a) Prowadzenie rejestru zużycia wody. <i>Zastosowanie ogólne.</i> b) Wykrywanie źródeł wycieku wody i ich naprawa. <i>Zastosowanie ogólne.</i> c) Stosowanie środków czyszczących pod wysokim ciśnieniem do czyszczenia pomieszczeń dla zwierząt i urządzeń. <i>Nie ma zastosowania do chowu drobiu z wykorzystaniem systemu czyszczenia na sucho.</i> d) Wybieranie i stosowanie odpowiednich urządzeń (np. poidel smoczkowych, poidel miskowych, koryt) dla konkretnych kategorii zwierząt przy jednoczesnym zapewnieniu dostępności wody (<i>ad libitum</i>). <i>Zastosowanie ogólne.</i> e) Regularne kontrolowanie i korygowanie (w razie potrzeby) kalibracji urządzeń do dystrybucji wody pitnej. <i>Zastosowanie ogólne.</i> f) Ponowne wykorzystanie niezanieczyszczonej wody opadowej do czyszczenia. <i>Nie stosuje się do istniejących gospodarstw, z powodu wysokich kosztów. Możliwość zastosowania może być ograniczona z uwagi na zagrożenie bezpieczeństwa biologicznego.</i>	BAT 5. – zgodność z BAT. Na Fermie jest prowadzony szereg działań umożliwiających efektywne zużycie wody poprzez: – prowadzenie pomiaru zużycia wody w oparciu o wodomierze, Woda na potrzeby instalacji pobierana jest z wodociągu wiejskiego na podstawie stosownej umowy. Pomiar zużytej wody odbywa się przy pomocy wodomierzy, które zostały zamontowane na rurociągach dostarczających wodę do każdej z hal, – sprawdzanie szczelności instalacji wodociągowej i usuwanie przecieków wody; – czyszczenie pomieszczeń inwentarskich na sucho (zgarnianie nieczystości), – mycie pomieszczeń inwentarskich po każdym cyklu hodowlanych przy pomocy wysokociśnieniowych urządzeń typu karcher, – pojenie drobiu odbywa się z poidel smoczkowych dla konkretnych kategorii zwierząt rozmieszczonych w budynkach inwentarskich; zwierzęta mają zapewniony równoczesny dostęp do wody o każdej porze dnia.

Na Fermie spełnione są wymogi BAT w zakresie efektywnego zużycia wody

EMISJE ZE ŚCIEKÓW

Rozwiązania według konkluzji BAT	Spełnienie wymogów BAT w instalacji
BAT 6. Aby ograniczyć powstawanie ścieków, w ramach BAT należy stosować kombinację poniższych technik. a) Utrzymywanie możliwie najmniejszych obszarów zanieczyszczonych. <i>Zastosowanie ogólne.</i> b) Ograniczanie zużycia wody. <i>Zastosowanie ogólne.</i> c) Oddzielanie niezanieczyszczonej wody opadowej od strumieni ścieków wymagających oczyszczenia. <i>Może nie mieć zastosowania do istniejących gospodarstw.</i>	BAT 6. – zgodność z BAT. Z terenu instalacji nie są odprowadzane do środowiska ścieki przemysłowe. W celu ograniczenia powstania ścieków na Fermie stosowane są następujące techniki: – wstępne czyszczenie pomieszczeń inwentarskich na sucho (zgarnianie nieczystości), – mycie pomieszczeń inwentarskich po każdym cyklu hodowlanych przy pomocy wysokociśnieniowych urządzeń.
BAT 7. Aby ograniczyć emisje do wody ze	BAT 7. – zgodność z BAT

ścieków, w ramach BAT należy stosować jedną z poniższych technik lub ich kombinację: 1. Odprowadzanie ścieków do specjalnego pojemnika lub miejsca przechowywania gnojowicy. <i>Zastosowanie ogólne.</i> 2. Oczyszczanie ścieków. <i>Zastosowanie ogólne.</i> 3. Rozprowadzanie wody ściekowej, np. przy wykorzystaniu systemu nawadniania, za pomocą urządzeń takich jak zraszacz, przewożne urządzenie nawadniające, cysterna, wtryskiwacz startowy. <i>Możliwość zastosowania może być ograniczona ze względu na ograniczoną dostępność odpowiednich terenów przylegających do danego gospodarstwa. Ma zastosowanie jedynie w odniesieniu do ścieków z udokumentowanym niskim poziomem zanieczyszczenia.</i>	Na fermie nie jest wytwarzana gnojowica. Ścieki technologiczne z instalacji tj. z mycia hal gromadzone są w 3 szczelnych zbiornikach wybieralnych o pojemności 12 m³ każdy. Ścieki są wywożone na oczyszczalnię, raz w roku, w oparciu o stosowne umowy.
EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE ENERGII	
Rozwiązania według konkluzji BAT	Spełnienie wymogów BAT w instalacji
BAT 8. Aby zapewnić efektywne zużycie energii w gospodarstwie, w ramach BAT należy stosować kombinację poniższych technik. a) Wysokosprawne systemy ogrzewania /chłodzenia oraz wentylacyjne. <i>Może nie mieć zastosowania do istniejących zespołów urządzeń.</i> b) Optymalizacja systemów wentylacji i ogrzewania/chłodzenia oraz zarządzanie nimi, zwłaszcza gdy stosowane są systemy oczyszczania powietrza. <i>Zastosowanie ogólne.</i> c) Izolacja ścian, podłóg i/lub sufitów w pomieszczeniach dla zwierząt. <i>Nie stosuje się w przypadku zastosowania naturalnej wentylacji. Izolacja może nie mieć zastosowania do istniejących zespołów urządzeń ze względu na ograniczenia strukturalne.</i> d) Wykorzystanie energooszczędnego oświetlenia. <i>Zastosowanie ogólne.</i> e) Stosowanie wymienników ciepła. Można zastosować jeden z następujących układów: 1) powietrze-powietrze; 2) powietrze-woda; 3) powietrze-ziemia. <i>Wymienniki ciepła typu powietrze-ziemia mogą być stosowane wyłącznie w przypadku dostępności miejsca, ponieważ wymagają dużych powierzchni gleby.</i> f) Wykorzystywanie pomp ciepłych w celu odzyskiwania ciepła. <i>Możliwość zastosowania pomp ciepłych w celu odzyskania ciepła geotermalnego przy zastosowaniu rur poziomych jest ograniczona ze względu na potrzebę dostępności powierzchni.</i> g) Odzyskiwanie ciepła za pomocą ogrzewanej lub chłodzonej ściółki podłogi (system „comibideck”). <i>Możliwość zastosowania zależy od możliwości zespołu urządzeń zamkniętego</i>	BAT 8. – zgodność z BAT. Na Fermie drobiu w Głuchowie energia wykorzystywana jest do oświetlenia, ogrzewania, wentylacji i dystrybucji paszy. Na Fermie stosowane są działania zmierzające do zmniejszenia ilości pobieranej energii poprzez: – optymalizacja systemów wentylacji i ogrzewania poprzez stosowanie czujników temperatury, które automatycznie utrzymują zadaną temperaturę, – zastosowano energooszczędny system oświetlania, – ściany zewnętrzne budynków wykonano warstwowo oraz zamontowano okna o lepszej termoizolacji w celu ograniczenia zużycia ciepła.

podziemnego zbiornika krążącej wody. h) Stosowanie naturalnej wentylacji. Nie ma zastosowania w przypadku wykorzystania scentralizowanego systemu wentylacji. W przypadku chowu świń może nie mieć zastosowania do: – pomieszczeń o ścielonej podłodze w rejonach o ciepłym klimacie, – pomieszczeń, w których podłoga nie jest ścielona, lub w których nie występują kryte, izolowane boksy (np. budy) w zimnym klimacie. W przypadku chowu drobiu może nie mieć zastosowania: – na początkowym etapie chowu, oprócz chowu kaczek; – ze względu na ekstremalne warunki klimatyczne.	
Na Fermie spełnione są wymogi BAT w zakresie efektywnego wykorzystania energii.	
EMISJA HAŁASU	
Rozwiązania według konkluzji BAT	Spełnienie wymogów BAT w instalacji
BAT 9. W celu zapobiegania występowaniu emisji <u>hałas</u> lub, jeżeli jest niemożliwe, ich ograniczenia w ramach BAT należy opracować i wdrożyć plan zarządzania hałasem jako części systemu zarządzania środowiskowego (zob. BAT 1), który obejmuje wszystkie następujące elementy: a) protokół zawierający odpowiednie działania i harmonogramy; b) protokół monitorowania hałasu; c) protokół reagowania na stwierdzone przypadki wystąpienia hałasu; d) program zapobiegania emisjom hałasu mający na celu np. określenie ich źródeł, monitorowanie emisji hałasu, określenie udziału poszczególnych źródeł oraz wprowadzanie środków w zakresie zapobiegania emisjom hałasu i/lub ich ograniczania; e) przegląd historycznych przypadków wystąpienia hałasu i środków zaradczych oraz upowszechnianie wiedzy na ten temat.	BAT 9 (ma zastosowanie jedynie w przypadkach, w których oczekuje się, że obiekty wrażliwe odczują dokuczliwość hałasu lub gdy jego występowanie zostało udowodnione). Pomiary hałasu emitowanego do środowiska dla przedmiotowej instalacji wykonywane są przez akredytowane Laboratorium z częstotliwością co 2 lata. Zgodnie z pozwoleniem zintegrowanym dla instalacji pomiary emisji hałasu wykonywane są w trzech punktach pomiarowych (budynek H-1 – wentylator osiowy 12 szt., budynek H-2 – wentylator osiowy 24 szt., budynek H-3 wentylator osiowy 24 szt.), zgodnie z określoną metodyką referencyjną wynikającą z przepisów szczegółowych. Wyniki przesłane są do Urzędu z zachowaniem terminu określonego w par. 7 pkt 3 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 19 listopada 2008 r. w prawie rodzajów wyników pomiarów prowadzonych w związku z eksploatacją instalacji lub urządzenia i innych danych oraz terminów i sposobów ich prezentacji. Nie stwierdzono przekroczeń wartości dopuszczalnych określonych w pozwoleniu zintegrowanym, w związku z powyższy BAT 9 nie ma zastosowania.
BAT 10. W celu zapobiegania emisjom hałasu, lub jeżeli jest to niemożliwe, ich ograniczenia w ramach BAT należy stosować jedną z następujących technik lub ich kombinację: a) Zapewnienie odpowiedniej odległości między zespołem urządzeń/ gospodarstwem, a obiektem wrażliwym. <i>Może nie mieć zastosowania do istniejących zespołów urządzeń lub gospodarstw.</i> b) Umieszczenie urządzeń. Poziom hałasu można ograniczyć poprzez: – zwiększenie odległości między źródłem emisji a ich odbiorcą (poprzez umieszczenie urządzenia	BAT 10. – zgodność z BAT. Przedmiotowa instalacja jest instalacją istniejącą, nie ma zatem możliwości zmiany jej lokalizacji. Nie mniej jednak przeprowadzane okresowo pomiary hałasu nie wykazały przekroczenia wartości dopuszczalnych na terenach objętych ochroną akustyczną. Na Fermie zastosowano poniżej przedstawione rozwiązania, dzięki którym ograniczana jest emisja hałasu do środowiska: – wentylatory są obudowane w celu ograniczenia emisji hałasu do środowiska,

- możliwie jak najdalej od obiektu wrażliwego);
- skracając długość rur oprowadzających paszę;
- umieszczając żłoby i silosy z paszą w taki sposób, aby ograniczyć ruch pojazdów na terenie gospodarstwa.

W przypadku istniejących zespołów urządzeń zmiana położenia urządzeń może być ograniczona ze względu na brak miejsca lub nadmierne koszty.

c) Środki operacyjne, tj.:

- zamknięcie drzwi i otworów budynku, zwłaszcza podczas karmienia, o ile to możliwe;
- obsługa urządzeń przez doświadczony personel;
- unikanie przeprowadzania hałaśliwych czynności w nocy i podczas weekendów, o ile to możliwe;
- zapewnienie kontroli hałasu podczas czynności konserwacyjnych;
- eksploataowanie podajników i dozowników, gdy są całkowicie wypełnione paszą, jeśli jest to możliwe;
- ograniczanie do minimum obszarów oczyszczanych za pomocą skrobienia w celu zmniejszenia hałasu powodowanego przez ciągniki ze zgarniaczami obornika.

Zastosowanie ogólne.

d) Urządzenia o niskim poziomie emisji hałasu, tj.:

- wysoko sprawne wentylatory, jeśli naturalna wentylacja nie jest możliwa lub jest niewystarczająca;
- pompy i sprężarki;
- system podawania paszy, który ogranicza bodźce związane z karmieniem (np. kosze zasypowe, pasywne dozowniki dozujące paszę *ad libitum*, karmniki kompaktowe).

BAT 7.d.iii ma zastosowanie tylko w przypadku chowu świń.

Dozowniki pasywne dozujące paszę *ad libitum* mają zastosowanie wyłącznie w przypadku, gdy urządzenie jest nowe lub zastąpione lub gdy zwierzęta nie wymagają żywienia ograniczonego.

e) Urządzenia do kontroli hałasu, tj.:

- reduktory hałasu;
- izolacja wibracji;
- obudowanie hałaśliwych urządzeń (np. młynów, przenośników pneumatycznych);
- zastosowanie izolacji dźwiękoszczelnej budynków.

Możliwość zastosowania może być ograniczona ze względu na wymogi dotyczące przestrzeni oraz kwestie zdrowia i bezpieczeństwa. Nie dotyczy materiałów dźwiękoszczelnych utrudniających skuteczne czyszczenie.

f) Redukcja hałasu – rozchodzenie się hałasu można ograniczyć, umieszczając bariery między źródłami emisji a ich odbiorcami.

Technika ta może nie mieć zastosowania ze względów bezpieczeństwa biologicznego.

- stosowane są środki operacyjne, takie jak: zamknięcie drzwi i otworów budynku, zwłaszcza podczas karmienia, o ile to możliwe; obsługa urządzeń wykonywana jest przez doświadczony personel;
- unikanie przeprowadzania hałaśliwych czynności w nocy i podczas weekendów, o ile to możliwe;
- zapewnienie kontroli hałasu podczas czynności konserwacyjnych;
- wykorzystywane są urządzenia o niskim poziomie emisji hałasu, takie jak: wysoko sprawne wentylatory, jeśli naturalna wentylacja nie jest możliwa lub jest niewystarczająca;
- w granicach działki nasadzone drzewa, które redukują rozchodzenie się hałasu.

Na Fermie spełnione są wymogi BAT w zakresie emisji hałasu.

EMISJE PYŁÓW	
Rozwiązania według konkluzji BAT	Spełnienie wymogów BAT w instalacji
BAT 11. Aby ograniczyć emisje pyłów z każdego budynku dla zwierząt, w ramach BAT należy stosować jedną z poniższych technik lub ich kombinację. 1. Ograniczenie wytwarzania pyłów wewnątrz budynków dla zwierząt gospodarskich. W tym celu można zastosować kombinację następujących technik: a) Wykorzystanie na ściółkę materiału o grubszej strukturze (np. długich żdźbeł słomy lub wiórów drzewnych zamiast sieczki); <i>W systemach wykorzystujących gnojowicę nie można wykorzystywać długich żdźbeł słomy.</i> b) Rozrzucanie świeżej ściółki przy użyciu techniki o niskiej emisji pyłu (np. ręcznie); <i>Zastosowanie ogólne.</i> c) Stosowanie podawania paszy ad libitum; <i>Zastosowanie ogólne.</i> d) Wykorzystywanie paszy wilgotnej, paszy granulowanej lub dodawanie surowców oleistych lub substancji wiążących w systemach stosujących paszę suchą; <i>Zastosowanie ogólne.</i> e) Wyposażenie napelnianych pneumatycznie magazynów z paszą suchą w separatory pyłu. <i>Zastosowanie ogólne.</i> f) Projektowanie i eksploataowanie systemu wentylacji przy niskiej prędkości powietrza w pomieszczeniu. <i>Możliwość zastosowania może być ograniczona ze względu na dobrostan zwierząt.</i> 2. Zmniejszenie stężenia pyłu poprzez zastosowanie w budynku jednej z następujących technik: a) Zamglawianie przy pomocy wody. <i>Możliwość zastosowania może być ograniczona z uwagi na odczuwany przez zwierzęta spadek ciepła w trakcie zamglawiania, zwłaszcza w delikatnych okresach życia zwierzęcia lub w chłodnym i wilgotnym klimacie. Możliwość zastosowania może być ograniczona w przypadku systemów wykorzystujących obornik stały pod koniec okresu chowu z powodu wysokich emisji amoniaku.</i> b) Rozpylanie oleju. <i>Zastosowanie wyłącznie w przypadku chowu drobiu w odniesieniu do ptaków starszych niż około 21 dni. Możliwość zastosowania w odniesieniu do chowu kur niosek może być ograniczona ze względu na ryzyko zanieczyszczenia urządzeń znajdujących się w pomieszczeniu.</i> c) Jonizacja. <i>Może nie mieć zastosowania do chowu świń lub w przypadku istniejących zespołów urządzeń wykorzystywanych do chowu drobiu ze względów technicznych</i>	BAT 11. – zgodność z BAT. Ograniczenie emisji pyłów w przedmiotowej instalacji realizowane jest z wykorzystaniem jednej z proponowanych technik konkluzji BAT zgodnie z pkt 1: Na Fermie podjęte są działania minimalizujące ilość powstałego pyłu na etapie chowu i hodowli: – wykorzystanie na ściółkę materiału o grubszej strukturze (np. długich żdźbeł słomy). Słoma pochodzi z własnych pól, zbierana w okresie żniw prasą zbierającą, przetrzymywana w stodole a następnie przewożona do budynków produkcyjnych i rozrzucana ręcznie, która jest techniką o niskiej emisji pyłu. – wykorzystywanie paszy granulowanej lub dodawanie surowców oleistych lub substancji wiążących w systemach stosujących paszę suchą; – stosowanie podawania paszy ad libitum. Na instalacji w Głuchowie żadne ze źródeł emisji nie jest wyposażone w urządzenia ochrony powietrza. Ze względu na brak możliwości technicznych zainstalowania stanowisk pomiarowych (wg norm wykorzystywanych do prowadzenia pomiarów) – pozwolenie nie nakłada na prowadzącego instalację obowiązku pomiarów emisji do powietrza. Każdy z budynków inwentarskich wyposażony jest w system mieszany wentylacji, okna oraz 6 emitorów, przez które odbywa się wentylacja wymuszona.

<i>lub ekonomicznych.</i> 3. Oczyszczanie powietrza wylotowego w systemie oczyszczania powietrza, takim jak: a) Studzienka kontrolna. <i>Może być stosowana wyłącznie w zespołach urządzeń wykorzystujących tunelowy system wentylacji.</i> b) Suchy filtr. <i>Może być stosowany wyłącznie w przypadku chowu drobiu z wykorzystaniem tunelowego systemu wentylacji.</i> c) Płuczka gazowa mokra; d) Płuczka kwaśna mokra; e) Płuczka biologiczna (lub biofiltr ze zraszanym złożem); f) Dwu- lub trzystopniowy system oczyszczania powietrza; <i>Technika (c, d, e, f) ta nie może być powszechnie stosowana ze względu na wysokie koszty realizacji.</i> <i>W przypadku istniejących zespołów urządzeń wyłącznie wówczas, gdy wykorzystuje się scentralizowany system wentylacji.</i> g) Filtr biologiczny. <i>Ma zastosowanie wyłącznie do systemów chowu gdzie powstaje gnojowica. Konieczny jest odpowiednio duży obszar na zewnątrz budynku dla zwierząt, aby umieścić tam zestawy filtrów. Technika ta nie może być powszechnie stosowana ze względu na wysokie koszty realizacji. W przypadku istniejących zespołów urządzeń wyłącznie wówczas, gdy wykorzystuje się scentralizowany system wentylacji.</i>	
Na Fermie spełnione są wymogi BAT w zakresie emisji pyłów.	
EMISJE ZAPACHÓW	
Rozwiązania według konkluzji BAT BAT 12. W celu zapobiegania występowaniu emisji zapachów lub, jeżeli jest to niemożliwe, ich ograniczenia w ramach BAT należy opracować, wdrożyć i regularnie poddawać przeglądowi plan zarządzania zapachami jako część systemu zarządzania środowiskowego (BAT1), który obejmuje wszystkie następujące elementy: (i) protokół zawierający odpowiednie działania i harmonogramy; (ii) protokół monitorowania zapachów; (iii) protokół reagowania na stwierdzone przypadki wystąpienia uciążliwego zapachu; (iv) program zapobiegania występowaniu zapachów i ich ograniczenia mający na celu określenie źródeł, monitorowanie emisji zapachów, określenie udziału poszczególnych źródeł oraz wprowadzanie środków w zakresie zapobiegania ich powstaniu lub ograniczania ich; (v) przegląd historyczny przypadków wystąpienia zapachów i środków zaradczych oraz upowszechnianie wiedzy na ich temat.	Spełnienie wymogów BAT w instalacji BAT 12. – zgodność z BAT. <i>BAT 12 (ma zastosowanie jedynie w przypadkach, w których oczekuje się, że obiekty wrażliwe (zabudowy mieszkaniowej) odczują dokuczliwość zapachu lub gdy jego występowanie zostało stwierdzone).</i> Na poziomie krajowym brak jest ujednoliconych wskaźników i metodyk obliczeń emisji zapachów z procesu chowu i hodowli drobiu. Problematyka oddziaływania zapachowego instalacji jest niezwykle skomplikowana. Dotychczasowy brak unormowań prawnych (dopuszczalnych norm) powoduje, brak możliwości jednoznacznego i porównywalnego określenia, wielkości emisji substancji złoonych do środowiska. Konkluzje nie definiują odczucia występowania zapachu. Zgodnie z definicją, zapisaną w konkluzjach obszarem wrażliwym jest obszar, który wymaga szczególnej ochrony przed uciążliwościami, Tereny wrażliwe w analizowanym przypadku znajdują się w sąsiedztwie fermy. W czasie eksploatacji instalacji oraz prowadzonej produkcji dokuczliwość zapachu nie została stwierdzona i nie było protestów. Plan zarządzania zapachami

	został opracowany i będzie wdrożony do stosowania od 21.02.2012r.
BAT 13. W celu zapobiegania emisjom zapachów i ich skutkom lub, jeżeli jest to niemożliwe, ich ograniczenia w ramach BAT należy stosować kombinację następujących technik: a) Zapewnienie odpowiedniej odległości między gospodarstwem/zespołem urządzeń, a obiektem wrażliwym. <i>Może nie mieć zastosowania do istniejących gospodarstw lub zespołów urządzeń.</i> b) Stosowanie pomieszczeń, w których realizuje się co najmniej jedną z poniższych zasad: – utrzymywanie zwierząt i powierzchni w stanie czystym i suchym (należy np. unikać rozlewania paszy, zapobiegać wyciekom obornika w miejscach, gdzie zwierzęta leżą na częściowo rusztowych podłogach), – ograniczanie powierzchni obornika uwalniającej emisję (należy np. stosować podesty szczelinowe z metali lub tworzyw sztucznych, kanały zmniejszające dostęp do obornika), – częste przetrzucanie obornika do zewnętrznego (przykrytego) zbiornika, – obniżenie temperatury obornika (np. przez chłodzenie gnojowicy) oraz pomieszczeń, – zmniejszenie przepływu powietrza nad powierzchnią obornika i jego prędkości, – utrzymywanie ściółki w stanie suchym i w warunkach aerobowych w gospodarstwach stosujących ściółkę. <i>Obniżenie temperatury w pomieszczeniach, przepływu powietrza i jego prędkości mogą nie mieć zastosowania ze względu na kwestię dobrostanu zwierząt.</i> <i>Usuwanie gnojowicy za pomocą płukania nie ma zastosowania w gospodarstwach prowadzących chów świń, które znajdują się w pobliżu obiektów wrażliwych ze względu na okresowe natężenie zapachów.</i> c) Poprawa warunków odprowadzania gazów wylotowych poprzez zastosowanie jednej z następujących technik lub ich kombinacji: – umieszczenie otworu wylotowego na większej wysokości (np. powyżej dachu, kominów, przekierowanie gazów wylotowych nad kalenicą zamiast przez niższe partie ścian). <i>Dostosowanie linii kalenicy nie ma zastosowania do istniejących obiektów.</i> – zwiększenie prędkości gazów wylotowych w wentylacji pionowej, – skuteczne umieszczanie zewnętrznych barier w celu tworzenia turbulencji w przepływie wylotowego powietrza (np. roślinność), – stosowanie żaluzji w otworach wylotowych umieszczonych w niższych partiach ścian, tak aby kierować powietrze wylotowe w stronę podłoża,	BAT 13. – zgodność z BAT. Zapobieganie i ograniczenie emisji zapachów osiągnięte będzie w przypadku analizowanej instalacji poprzez: – utrzymanie budynków inwentarskich w stanie suchym i czystym, monitorując na bieżąco urządzenia do pojenia, eliminując ewentualne wycieki; – utrzymywanie zwierząt i powierzchni w stanie czystym, suchym poprzez utrzymanie wysokiego stopnia higieny, unikanie rozsypywania paszy, okresowe i interwencyjne sprzątanie miejsc utrzymywania zwierząt, w razie konieczności (okresowe lub systematyczne) stosowanie środków poprawiających warunki sanitarne w postaci podsypek dezynfekujących i ograniczających emisję odorów, – obniżenie temperatury obornika (np. przez chłodzenie pomieszczeń), – stosowanie żaluzji w otworach wylotowych umieszczonych w niższych partiach ścian, tak aby kierować powietrze wylotowe w stronę podłoża. Możliwie jak najszybsza aplikacja obornika. Obornik po zakończeniu każdego cyklu hodowlanego jest usuwany i wywożony na pola uprawne Spółdzielni i przyorwany. Spółdzielnia posiada 315,9 ha własnych użytków rolnych, w związku z czym nie ma problemu z zagospodarowaniem obornika. W okresie zimowym z uwagi na zasiedlenie tylko jednej z hal, obornik nie jest wywożony, wówczas przechowywany jest w zamkniętych pomieszczeniach gospodarczych na szczelnej powierzchni. Spółdzielnia co roku opracowuje plan nawożenia dotyczący m.in. zagospodarowania nawozów naturalnych wytwarzanych w instalacji i przedkłada go do zaopiniowania Okręgowej Stacji Chemiczno – Rolniczej w Rzeszowie.

– rozpraszanie powietrza wylotowego po tej stronie budynku, która znajduje się dalej od obiektów wrażliwych, – umiejscowienie osi kalenicy naturalnie wentylowanego budynku poprzecznie w stosunku do dominującego kierunku wiatru. d) Wykorzystanie jednego z wymienionych poniżej systemów oczyszczania powietrza: 1) płuczka biologiczna (lub biofiltr ze zraszanym złożem); 2) filtr biologiczny; 3) dwu- lub trzystopniowy system oczyszczania powietrza. <i>Technika ta nie może być powszechnie stosowana ze względu na wysokie koszty realizacji. W przypadku istniejących zespołów urządzeń wyłącznie wówczas, gdy wykorzystuje się scentralizowany system wentylacji.</i> <i>Filtr biologiczny ma zastosowanie wyłącznie do systemów chowu, w których powstaje gnojowica. W przypadku wykorzystania filtra biologicznego konieczny jest odpowiednio duży obszar na zewnątrz budynku dla zwierząt, aby umieścić tam zestawy filtrów.</i> e) Zastosowanie jednej z poniższych technik lub ich kombinacji do przechowywania obornika: – przechowywanie gnojowicy lub obornika stałego pod przykryciem; – umiejscowienie zbiornika z uwzględnieniem kierunku, w którym najczęściej wieje wiatr, oraz zastosowanie środków ograniczających prędkość wiatru w okolicy zbiornika i nad nim (np. drzewa, przeszkody naturalne); <i>Zastosowanie ogólne.</i> – ograniczenie mieszania gnojowicy. <i>Zastosowanie ogólne.</i> f) Przetwarzanie obornika z wykorzystaniem jednej z następujących technik w celu ograniczenia emisji zapachów podczas aplikacji nawozu (lub przed nim): – rozkład tlenowy (napowietrzanie) gnojowicy; – kompostowanie obornika stałego. – rozkład beztlenowy. g) Zastosowanie jednej z poniższych technik lub ich kombinacji do aplikacji obornika: – rozlewacz pasmowy, wtryskiwacz płytki lub głęboki do rozprowadzania gnojowicy; – możliwie jak najszybsza aplikacja obornika.	
Emisje z przechowywania obornika stałego	
Rozwiązania według konkluzji BAT	Spełnienie wymogów BAT w instalacji
BAT 14. Aby ograniczyć emisję amoniaku do powietrza z przechowywania obornika stałego, w ramach BAT należy stosować jedną z następujących technik lub ich kombinację: a) Zmniejszenie stosunku powierzchni obszaru uwalniającego emisję do objętości przyzmy obornika stałego. <i>Zastosowanie ogólne.</i> b) Przykrywanie przyzmy obornika stałego. <i>Powszechne zastosowanie, jeżeli obornik stały</i>	BAT 14 – zgodność z BAT Możliwie jak najszybsza aplikacja obornika. Obornik po zakończeniu każdego cyklu hodowlanego jest usuwany i wywożony na pola uprawne Spółdzielni i przyorywany. W okresie zimowym z uwagi na zasiedlenie tylko jednej z hal, obornik nie jest wywożony. W okresie, w którym nie jest możliwa aplikacja obornika, obornik stały przechowywany

<i>jest wysuszony w pomieszczeniach dla zwierząt. Może nie mieć zastosowania do niewysuszonego obornika w przypadku częstego uzupełniania przyzmy.</i> c) Przechowywanie wysuszonego obornika stałego w pomieszczeniu gospodarczym. <i>Zastosowanie ogólne.</i>	jest w pomieszczeniu produkcyjnym. Powierzchnia na której przechowywany jest obornik jest szczelna.
BAT 15. W celu zapobiegania emisjom do gleby i wody z przechowywania obornika stałego lub, jeżeli jest to niemożliwe, ich ograniczenia w ramach BAT należy stosować kombinację następujących technik z zachowaniem następującej hierarchii: 1. Przechowywanie wysuszonego obornika stałego w pomieszczeniu gospodarczym. <i>Zastosowanie ogólne.</i> 2. Wykorzystywanie betonowego silosa do przechowywania obornika stałego. <i>Zastosowanie ogólne.</i> 3. Przechowywanie obornika stałego na nieprzepuszczalnym podłożu wyposażonym w system odwadniania i ze zbiornikiem na spływającą wodę. <i>Zastosowanie ogólne.</i> 4. Wybranie zbiornika o pojemności wystarczającej do przechowywania obornika stałego w okresach, w których nie jest możliwa jego aplikacja. <i>Zastosowanie ogólne.</i> 5. Przechowywanie obornika w przyzmach umieszczonych z dala od cieków powierzchniowych i podziemnych, które mogłyby zostać zanieczyszczone przez spływającą wodę. <i>Zastosowanie wyłącznie do tymczasowych przyzm polowych przenoszonych co roku.</i>	BAT 15. – zgodność z BAT. Możliwie jak najszybsza aplikacja obornika. Obornik po zakończeniu każdego cyklu hodowlanego jest usuwany i wywożony na pola uprawne Spółdzielni i przyorywany. W okresie zimowym z uwagi na zasiedlenie tylko jednej z hal, obornik nie jest wywożony. W okresie, w którym nie jest możliwa aplikacja obornika, obornik stały przechowywany jest w pomieszczeniu produkcyjnym. Powierzchnia na której przechowywany jest obornik jest szczelna. W okresie wegetacyjnym, w celu przyspieszenia procesu aplikacji i wprowadzenia obornika do gleby, przed aplikacją, może być w stanie stałym, czasowo gromadzony na polu w przyzmach z dala od cieków powierzchniowych i podziemnych, które mogłyby zostać zanieczyszczone przez spływającą wodę.
BAT w zakresie emisji z przechowywania obornika stałego ma zastosowania w przypadku analizowanej instalacji.	
EMISJE z PRZECHOWYWANIA GNOJOWICY	
Rozwiązania według konkluzji BAT BAT 16. Aby ograniczyć emisję amoniaku do powietrza z przechowywania gnojowicy, w ramach BAT należy stosować kombinację poniższych technik: 1. Odpowiednie zaprojektowanie zbiornika do przechowywania gnojowicy i zarządzanie nim w wyniku zastosowania kombinacji następujących technik: a) Zmniejszenie stosunku powierzchni obszaru uwalniającego emisję do objętości zbiornika z gnojowicą. b) Ograniczenie prędkości wiatru i wymiany powietrza na powierzchni gnojowicy poprzez obniżenie poziomu napełnienia zbiornika. c) Ograniczenie mieszania gnojowicy. 2. Przykrywanie zbiornika z gnojowicą. W tym celu można zastosować jedną z następujących technik: a) Sztworne przykrycie.	Spełnienie wymogów BAT w instalacji BAT 16. – nie dotyczy <i>Na Fermie drobiu w Głuchowie nie jest wytwarzana gnojowica.</i>

b) Przykrycie elastyczne. c) Przykrycia pływające, takie jak: – granulāt z tworzywa sztucznego, – lekkie materiały sypkie, – elastyczne przykrycia pływające, – geometryczne płytki plastikowe, – przykrycie wypełnione powietrzem, – powłoka naturalna, – słoma. 3. Zakwaszanie gnojowicy.	
BAT 17. Aby ograniczyć emisję do powietrza ze zbiornika z gnojowicą umieszczonego w wykopie ziemnym (lagunie), w ramach BAT należy stosować kombinację poniższych technik: 1. Ograniczenie mieszania gnojowicy. 2. Przykrycie umieszczonego w wykopie ziemnym zbiornika z gnojowicą (laguny) elastyczną lub pływającą pokrywą, taką jak: – arkusze z elastycznego tworzywa sztucznego; – lekkie materiały sypkie; – powłoka naturalna; – słoma.	BAT 17 - nie dotyczy. <i>Na Fermie drobiu w Głuchowie nie jest wytwarzana gnojowica.</i>
BAT 18. Aby zapobiec emisjom do gleby i wody pochodzącym z gromadzenia, przepompowywania oraz przechowywania gnojowicy (również w lagunie), w ramach BAT należy stosować kombinację poniższych technik. 1. Wykorzystywanie zbiorników, które są w stanie wytrzymać oddziaływania mechaniczne, chemiczne i termiczne. 2. Wybranie zbiornika o pojemności wystarczającej do przechowywania gnojowicy w okresach, w których nie jest możliwe jej rozprowadzanie. 3. Budowa szczelnych, odpornych na wycieki urządzeń i sprzętu do zbierania i przemieszczania gnojowicy (np. kanałów gnojowicowych, kanałów, drenów, pompowni). 4. Przechowywanie gnojowicy w zbiornikach umieszczonych w wykopie (lagunie) o nieprzepuszczalnym podłożu i ścianach, np. z gliny lub okładzin z tworzywa sztucznego (lub dwuwarstwowych). 5. Zainstalowanie systemu wykrywania wycieków, np. składającego się z geomembrany, warstwy odwadniającej oraz drenów odwadniających. 6. Sprawdzanie stanu konstrukcji zbiorników co najmniej raz w roku.	BAT 18 - nie dotyczy. <i>Na Fermie drobiu w Głuchowie nie jest wytwarzana gnojowica.</i>
Na Fermie nie jest wytwarzana gnojowica.	
PRZETWARZANIA obornika w gospodarstwie	
Rozwiązania według konkluzji BAT	Spełnienie wymogów BAT w instalacji
BAT 19. Jeżeli prowadzi się przetwarzanie obornika w gospodarstwach, w celu zmniejszenia emisji azotu, fosforu, zapachu i drobnoustrojów chorobotwórczych do powietrza i wody oraz ułatwienia przechowywania obornika lub jego aplikacji w ramach BAT należy przetwarzać obornik przez zastosowanie jednej	BAT 19 nie ma zastosowania w przypadku analizowanej instalacji. <i>Na Fermie drobiu w Głuchowie nie prowadzi się przetwarzania obornika.</i>

techniki lub kombinacji technik przedstawionych poniżej. 1. Mechaniczne oddzielanie gnojowicy. Obejmuje ono np.: – separator z wirówką dekantacyjną; – separator z prasą śrubową – koagulacja i flokulacja; – odcedzanie za pomocą sit; – korzystanie z prasy filtracyjnej; 2. Rozkład beztlenowy obornika w instalacji biogazowej. 3. Wykorzystanie zewnętrznego tunelu do suszenia obornika. 4. Rozkład tlenowy (napowietrzanie) gnojowicy. 5. Nityfikacja-denitryfikacja gnojowicy. 6. Kompostowanie obornika stałego.	
Aplikacja obornika	
Rozwiązania według konkluzji BAT	Spełnienie wymogów BAT w instalacji
BAT 20. W celu uniknięcia lub, jeżeli nie jest to możliwe, w celu zmniejszenia emisji azotu i fosforu oraz drobnoustrojów chorobotwórczych do gleby i wody z aplikacji obornika w ramach BAT <u>należy stosować</u> wszystkie poniższe techniki. a) Ocena gruntów, które mają być nawożone obornikiem, umożliwiającą określenie ryzyka spływów, z uwzględnieniem: – rodzaju gleby, warunków w terenie i nachylenia terenu, – warunków klimatycznych, – systemu drenowania i nawadniania pól, – rotacji upraw, – zasobów wody i stref ochronnych wody. b) Utrzymanie odpowiedniej odległości (pozostawienie nienawożonego pasa ziemi) pomiędzy polami, na których dokonuje się aplikacji obornika, a: – obszarami, na których istnieje ryzyko spływu do wód, takich jak cieki wodne, źródła, otwory po odwiertach itp.; – sąsiadującymi posesjami (włącznie z żywopłotami).	BAT 20 – zgodność z BAT. Pkt. a) - zgodność z BAT. W celu racjonalnego nawożenia gruntów nawozem naturalnym opracowywany jest plan nawożenia, który zawiera informacje o kategorii agronomicznej gleby, zasobności w składniki pokarmowe, gatunki uprawnianych roślin, ilości planowanego nawożenia. <i>Do nawożenia przeznaczone są tylko grunty, których nachylenie nie jest większe niż 10%, a poziom wody podziemnej jest poniżej 1,2 m. Przy ocenie przydatności gruntu do nawożenia brany jest także pod uwagę rodzaj gleby, występowanie systemów drenowania i nawadniania pól, rotacji upraw oraz występowanie stref ochronnych wody.</i> Pkt. b) – zgodność z BAT. W trakcie aplikacji obornika stosuje się następujące techniki: 1) obornik stosowany jest równomiernie na całej powierzchni pola w sposób wykluczający nawożenie pól i upraw do tego nieprzeznaczonych, 2) nie stosuje się obornika na gruntach położonych na stokach, 3) obornik stosowany jest na gruntach rolnych w odległości: a) co najmniej 20 m od: - brzegu jezior i zbiorników wodnych o powierzchni powyżej 50 ha; - ujęć wody, jeżeli nie ustanowiono strefy ochronnej na podstawie przepisów ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne; - obszarów morskiego pasa nadbrzeżnego; b) co najmniej 10 m od brzegu: - obszarów morskiego pasa nadbrzeżnego - jezior i zbiorników wodnych o powierzchni do 50 ha; - cieków wodnych; - kanałów w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne.
c) Unikanie aplikacji obornika, gdy ryzyko spływu	Pkt. c) – zgodność z BAT.

może być znaczne. W szczególności obornika nie stosuje się, gdy: – pole jest zalane, zamrożone lub pokryte śniegiem; – warunki glebowe (np. nasycenie gleby wodą lub jej zagęszczenie) w połączeniu z nachyleniem pola lub systemem odwadniania są takie, że ryzyko spływu lub drenażu jest wysokie; – można oczekiwać, że dojdzie do spływu z uwagi na oczekiwane opady deszczu.	W celu ograniczenia spływu obornika do wód stosowane są następujące techniki: – obornik nie jest stosowany na glebach zalanych wodą, przykrytych śniegiem, zamrożonych oraz podczas opadów deszczu, – nie stosuje się obornika w czasie gdzie są spodziewane opady deszczu.
d) Dostosowanie częstotliwości aplikacji obornika w zależności od jego zawartości azotu i fosforu i przy uwzględnieniu cech gleby (np. zawartości substancji biogennej), sezonowych wymogów upraw i warunków pogodowych lub polowych, które mogłyby spowodować spływ wody.	Pkt. d)- zgodność z BAT. Prowadzący instalację stosuje nawożenie obornikiem zgodnie z opracowanym planem nawożenia. Dopuszczalna ilość obornika na pole jest ustalana w oparciu o zawartość azotu i fosforu w oborniku oraz substancji biogennej w glebie, jak również przy uwzględnieniu wymagań pokarmowych upraw. Obornik nie jest stosowany w okresie zimowym. Przy jego stosowaniu uwzględnia się warunki pogodowe tj. nie stosuje się obornika gdy pole (gleba) jest zalana wodą, przykryta śniegiem, zamrożona oraz podczas opadów deszczu lub gdy ich wystąpienie jest spodziewane.
e) Synchronizacja procesu aplikacji obornika z zapotrzebowaniem na składniki pokarmowe roślin.	Pkt. e)- zgodność z BAT. Prowadzący instalację stosuje obornik zgodnie z opracowanym planem nawożenia, który uwzględnia zapotrzebowanie upraw na składniki pokarmowe.
f) Kontrolowanie w regularnych odstępach czasu nawożonych pól w celu zidentyfikowania wszelkich oznak spływu wody i odpowiednie reagowanie w razie potrzeby.	Pkt. f)- zgodność z BAT. Nawożone pola są kontrolowane przez pracowników. Dlatego też nie jest możliwy spływ wody wraz z nawozami. W przypadku stwierdzenia oznak spływu w zależności od jej skali podejmowane są odpowiednie kroki, które temu przeciwdziałają.
g) Zapewnienie odpowiedniego dostępu do zbiornika z obornikiem oraz dążenie do tego, aby przy załadunku obornika nie dochodziło do jego wycieku.	Pkt. g)- zgodność z BAT. Obornik jest wywożony po każdym cyklu hodowlanym. W okresie, w którym nie jest możliwa aplikacja obornika stały przechowywany jest w pomieszczeniu produkcyjnym. Natomiast wysuszony obornik stały przechowywany jest w pomieszczeniu gospodarczym. Powierzchnia na której przechowywany jest obornik jest szczelna.
h) Sprawdzenie, czy urządzenia do aplikacji obornika są w dobrym stanie i ustalenie odpowiedniego tempa aplikacji.	Pkt. h)- zgodność z BAT. Przez rozpoczęciem procesu aplikacji obornika sprawdzany jest stan techniczny sprzętu. Aplikacja wykonywana jest tylko sprawnym sprzętem.
	Techniki ograniczania emisji azotu i fosforu do gleby i wody z aplikacji obornika są obecnie stosowane przez prowadzącego instalację. Opracowywane plany nawożenia obecnie uwzględniają techniki wymienione w Konkluzjach BAT m.in. w zakresie kategorii agronomicznej gleby, zasobności w składniki pokarmowe, gatunkach uprawianych roślin, ilości planowanego nawożenia. Pozostałe techniki wymienione w BAT

	20 wynikają z obowiązujących przepisów m.in. ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. z 2017 r. poz. 668 t.j.) oraz rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 kwietnia 2008 r. w sprawie szczegółowego sposobu stosowania nawozów oraz prowadzenia szkoleń z zakresu ich stosowania (Dz. U. z 2014 r. poz. 393 t.j.). Prowadzący instalację stosuje się do obowiązujących przepisów oraz zasad dobrej praktyki rolniczej.
BAT 21. Aby ograniczyć emisję amoniaku do powietrza z procesu aplikacji gnojowicy, w ramach BAT należy stosować jedną z poniższych technik lub ich kombinację. 1. Rozcieńczanie gnojowicy, po którym wykorzystywane są techniki, takie jak niskociśnieniowy system nawadniania. 2. Pasmowe rozlewacze, przy zastosowaniu jednej z następujących technik: – wąż wleczony; – redlica stopkowa. 3. Płytki wtryskiwacz (otwarte szczeliny). 4. Głęboki wtryskiwacz (szczeliny zamknięte). 5. Zakwaszanie gnojowicy.	BAT 21. – nie dotyczy. Na fermie drobiu w Głuchowie nie jest wytwarzana gnojowica.
BAT 22. Aby zredukować emisję amoniaku do powietrza z procesu aplikacji obornika, techniką BAT jest wprowadzenie obornika do gleby tak szybko, jak to możliwe. – Wprowadzanie obornika pozostawionego na powierzchni gleby odbywa się poprzez zaoranie lub przy użyciu innych maszyn rolniczych, takich jak brony zębowe lub brony talerzowe, w zależności od rodzaju gleby i warunków. Obornik jest całkowicie wymieszany z glebą lub w niej zakopany. – Rozrzucanie obornika stałego przeprowadza się przy pomocy odpowiedniego rozrzutnika np. rozrzutnik odśrodkowy, rozrzutnik obornika z wyrzutem tylnym, rozrzutnik o podwójnym przeznaczeniu). Rozprowadzanie gnojowicy przeprowadza się zgodnie z BAT 21. Nie ma zastosowania w przypadku upraw zachowawczych i użytków zielonych, chyba że zostaną przekształcone w grunty orne lub ponownie obsiane. Nie dotyczy gruntów uprawnych z uprawami, które mogą zostać uszkodzone przez wprowadzenie obornika. Wprowadzenie gnojowicy nie ma zastosowania po aplikacji przy wykorzystaniu płytkiego lub głębokiego wtryskiwacza. <u>Tab. 1.3. Powiązane z BAT opóźnienia pomiędzy aplikacją obornika a jego wprowadzeniem do gleby</u>	BAT 22 – zgodność z BAT. Zgodnie z § 3 ust. 3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 kwietnia 2008 r. w sprawie szczegółowego sposobu stosowania nawozów oraz prowadzenia szkoleń z zakresu ich stosowania (Dz. U. z 2014 r. poz. 393 t.j.), nawozy naturalne przykrywa się lub miesza z glebą nie później niż następnego dnia po ich zastosowaniu, z wyłączeniem nawozów stosowanych w lasach oraz na użytkach zielonych. - możliwie jak najszybsza aplikacja obornika. - obornik po zakończeniu każdego cyklu hodowlanego jest usuwany i wywożony na pola uprawne. - prowadzący instalację bezpośrednio po wywiezieniu obornika stosuje natychmiastową jego aplikację na gruncie, co wynika z planu nawożenia. - wprowadzanie obornika pozostawionego na powierzchni gleby odbywa się poprzez zaoranie lub przy użyciu innych maszyn rolniczych, takich jak brony zębowe lub brony talerzowe, w zależności od rodzaju gleby i warunków. Obornik jest całkowicie wymieszany z glebą lub w niej zakopany. - rozrzucanie obornika stałego przeprowadza się przy pomocy odpowiedniego rozrzutnika obornika z wyrzutem tylnym. - w okresie zimowym z uwagi na zasiedlenie tylko jednej z hal, obornik nie jest wywożony. - w okresie, w którym nie jest możliwa aplikacja, obornik stały przechowywany jest w pomieszczeniu produkcyjnym.
Parametr	Powiązane z BAT opóźnienia pomiędzy aplikacją obornika a jego wprowadzeniem do gleby (w godzinach)

Czas	0 ⁽¹⁾ – 4 ⁽²⁾
(1) Dolna granica przedziału odnosi się do natychmiastowego wprowadzenia. (2) Górna granica przedziału może wynosić do 12 godzin, jeżeli warunki nie sprzyjają szybszemu wprowadzeniu, np. gdy zasoby ludzkie i sprzętowe nie są dostępne na ekonomicznie korzystnych warunkach.	
EMISJE z CAŁEGO PROCESU PRODUKCJI	
Rozwiązania według konkluzji BAT	Spełnienie wymogów BAT w instalacji
BAT 23. Aby zredukować emisje amoniaku z całego procesu chowu drobiu, w ramach BAT należy oszacować lub obliczyć zmniejszenie emisji amoniaku z całego procesu produkcji z wykorzystaniem BAT stosowanych w gospodarstwie.	BAT 23. – zgodność z BAT. Co do zasady, w instalacji Fermy stosowane są techniki BAT prowadzące do redukcji amoniaku do poziomu określonego co najmniej w pozwoleniu zintegrowanym niepowodującym przekroczenia norm dopuszczalnych w środowisku. Najbardziej istotnym oddziaływaniem instalacji na środowisko jest oddziaływanie związane z wytwarzaniem odchodów zwierząt. Oddziaływanie to dotyczy przede wszystkim środowiska gruntowo-wodnego a także powietrza atmosferycznego. Właściwości wytwarzanych odchodów zwierzęcych w znacznym stopniu zależą od jakości stosowanych pasz. Stosowane na Fermie mieszanki paszowe zapewnią właściwe wartości odżywcze (przyrost masy zwierząt). Mieszanki paszowe dostosowane są do zapotrzebowania pokarmowego zwierząt i zapewniają odpowiednie przyswajanie pasz i ograniczenie w wydalaniu przez zwierzę azotu w formie azotanów i amoniaku. Pasze są zbilansowane dostosowane do poszczególnych grup wiekowych zwierząt. Działania te - zgodne z zasadą zapobiegania powstawaniu emisji u źródła - w znacznym stopniu przyczyniają się do ograniczenia wprowadzania do środowiska związków azotowych i związków odoroczynnych.
Na Fermie spełnione są wymogi BAT w zakresie emisji z całego procesu produkcji.	
MONITOROWANIE EMISJI i PARAMETRÓW PROCESU	
Rozwiązania według konkluzji BAT	Spełnienie wymogów BAT w instalacji
BAT 24. W ramach BAT należy monitorować całkowite ilości azotu i fosforu wydane w oborniku przy użyciu jednej z następujących technik co najmniej z częstotliwością podaną niżej. a) Obliczenie z zastosowaniem bilansu masy azotu i fosforu w oparciu o spożycie paszy, zawartość surowego białka w diecie, całkowitą zawartość fosforu i produktywność zwierząt. b) Oszacowanie w oparciu o analizę obornika (w tym gnojowicy) z oznaczeniem całkowitej zawartości azotu i fosforu. <u>Raz w roku dla każdej kategorii zwierząt.</u> <u>Zastosowanie ogólne.</u>	BAT 24. – zgodność z BAT Ekspluatujący instalację wykona raz w roku badania obornika określające zawartość azotu i fosforu. Bilans masy obliczany będzie, według następujących równań: $N_{wydalony} = N_{pasza} - N_{zachowanie}$ N_{pasza} – azot podany w paszy $N_{zachowanie}$ – retencja azotu w ptaku $P_{wydalony} = P_{pasza} - P_{zachowanie}$ P_{pasza} – fosfor podany w paszy $P_{zachowanie}$ – retencja fosforu w ptaku <u>Monitorowane parametry (niezbędne dane do obliczeń):</u> - bilans obsady (ilość stanowisk wg definicji)

Z_p – zużycie paszy w danym roku [kg/rok]; (na podstawie faktur)

B_p – średnia zawartość białka w podawanej paszy (wg kart dostawy pasz)

P_p – średnia zawartość fosforu w podawanej paszy (wg. kart dostawy pasz)

WN_{PS} – udział azotu w świeżym pomiole (na podstawie wykonanych badań przez jednostkę akredytowaną)

WP_{PS} – udział fosforu w świeżym pomiole (na podstawie wykonanych badań przez jednostkę akredytowaną)

Bilans masy wydalonego azotu dla każdego budynku inwentarskiego:

$N_{wydalony} = N_{pasza} - N_{zachowanie}$

$N_{pasza} = Z_p \cdot B_p \cdot N_B$

$N_{zachowanie} = Z_p \cdot B_p \cdot N_B \cdot k_N$

$N_{wydalony} = Z_p \cdot B_p \cdot N_B \cdot (1 - k_N)$

gdzie:

Skrót	Objaśnienie	Jednostka miary
Z _p	ilość paszy podana zwierzętom w ciągu roku	kg/rok
B _p	średnia zawartość białka w podanej paszy	-
N _B	udział azotu w białku 0,16	-
k _N	współczynnik retencji azotu w ptaku i w jajku	-

Współczynnik retencji azotu w ptaku

$k_N = k_{1N}$

gdzie:

Skrót	Objaśnienie	Jednostka miary
k _{1N}	współczynnik retencji azotu w ptaku	-

Obliczenie współczynnika retencji azotu w ptaku

$k_{1N} = \frac{N_{pasza} - N_{pomiot}}{N_{pasza}}$

gdzie:

Skrót	Objaśnienie	Jednostka miary
N _{pomiot}	azot wydalony w świeżym pomiole	kg/rok

$N_{pomiot} = W \cdot Z_p \cdot WN_{PS}$ [kg/rok]

gdzie:

Skrót	Objaśnienie	Jednostka miary
W	współczynnik określający ilość powstającego świeżego pomiotu w stosunku do zużytej paszy waha się od 1,08 do 1,4 w zależności od rodzaju hodowanego drobiu	-
WN _{PS}	udział azotu w świeżym pomiole	-

$$k_{1N} = \frac{0,16 \cdot B_p - 1,08 \cdot WNP_s}{0,16 \cdot B_p}$$

Bilans masy wydalonego fosforu dla każdego budynku inwentarskiego:

$$P_{\text{wydalony}} = P_{\text{pasza}} - P_{\text{zachowanie}}$$

$$P_{\text{pasza}} = Z_p \cdot P_p$$

$$P_{\text{zachowanie}} = Z_p \cdot P_p \cdot k_P$$

$$P_{\text{wydalony}} = Z_p \cdot P_p \cdot (1 - k_P)$$

gdzie:

Skrót	Objaśnienie	Jednostka miary
Z_p	ilość paszy podana zwierzętom w danym roku	kg/rok
P_p	średnia zawartość fosforu w podanej paszy	-
k_P	współczynnik retencji fosforu w ptaku	-

Współczynnik retencji fosforu w ptaku

$$k_P = k_{1P}$$

gdzie:

Skrót	Objaśnienie	Jednostka miary
k_{1P}	współczynnik retencji P_2O_5 w ptaku	-

Obliczenie współczynnika retencji fosforu w ptaku

$$k_{1P} = \frac{P_{\text{pasza}} - P_{\text{pomiot}}}{P_{\text{pasza}}}$$

gdzie:

Skrót	Objaśnienie	Jednostka miary
P_{pomiot}	fosfor wydalony w świeżym pomiole	kg/rok

$$P_{\text{pomiot}} = W \cdot Z_p \cdot WP_{Ps} \quad [\text{kg/rok}]$$

gdzie:

Skrót	Objaśnienie	Jednostka miary
W	współczynnik określający ilość powstającego świeżego pomiotu w stosunku do zużytej paszy waha się od 1,08 do 1,4 w zależności od rodzaju hodowanego drobiu	-
WP_{Ps}	udział fosforu w świeżym pomiole	-

$$k_{1P} = \frac{P_p - 1,08 \cdot WP_{Ps}}{P_p}$$

Oszacowanie w oparciu o analizę obornika z oznaczeniem całkowitej zawartości azotu i fosforu. Raz w roku dla każdej kategorii zwierząt

Bilans azotu wydalonego

$$EN = ZP \times A \times SP$$

- ZP – ilość paszy podana zwierzętom w danym roku
- A – współczynnik przeliczeniowy zużytej paszy na pomiot (1,08-1,12 dla brojlera)
- zawartość SP – procentowa azotu w świeżym pomiole (wg. badań OSCHR w Rzeszowie)

	Bilans fosforu wydalonego $EP = ZP \times A \times SP$ ▪ ZP – ilość paszy podana zwierzętom w danym roku ▪ A – współczynnik przeliczeniowy zużytej paszy na pomiot (1,08-1,12 dla brojlera) ▪ SP – procentowa zawartość fosforu w świeżym pomioście (wg. badań OSCHR w Rzeszowie)																																							
BAT 25. W ramach BAT należy monitorować <u>emisję amoniaku do powietrza</u> przy użyciu jednej z następujących technik co najmniej z częstotliwością podaną poniżej. a) Oszacowanie z zastosowaniem bilansu masowego w oparciu o wydalanie i całkowitą zawartość azotu (lub całkowitego azotu amonowego) na każdym etapie stosowania obornika. Raz w roku dla każdej kategorii zwierząt. Zastosowanie ogólne. b) Oszacowanie za pomocą pomiaru stężenia amoniaku i współczynnika wentylacji przy zastosowaniu norm ISO, krajowych lub międzynarodowych standardowych metod lub innych metod zapewniających dane o równoważnej jakości naukowej. Za każdym razem, gdy zachodzą istotne zmiany co najmniej jednego z następujących parametrów: a. rodzaj zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie; b. pomieszczenia dla zwierząt. Ma zastosowanie wyłącznie w odniesieniu do emisji z każdego budynku dla zwierząt. Nie ma zastosowania scentralizowanych systemów oczyszczania powietrza. W takim przypadku ma zastosowanie BAT 28. Ze względu na koszty pomiarów technika ta może nie mieć ogólnego zastosowania. c) Szacunki z wykorzystaniem wskaźników emisji. Z częstotliwością raz w roku dla każdej kategorii zwierząt. Zastosowanie ogólne.	BAT 25. – zgodność z BAT Ferma drobiu w Głuchowie w ramach BAT monitorować będzie <u>emisję amoniaku do powietrza</u> przy użyciu jednej z następujących technik co najmniej z częstotliwością podaną poniżej: - <u>Oszacowanie z zastosowaniem bilansu masowego w oparciu o wydalanie i całkowitą zawartość azotu (lub całkowitego azotu amonowego) na każdym etapie stosowania obornika - raz w roku.</u> Rekomendowany sposób monitorowania emisji amoniaku z każdego budynku inwentarskiego polega na zastosowaniu bilansu masowego azotu z uwzględnieniem badania zawartości azotu w świeżym pomioście oraz badania zawartości azotu w oborniku wywożonym z budynku, a następnie zastosowanie wzoru na emisję amoniaku: $E_{aNH_3} = [N_{pasza} - N_{obornik}] \cdot U \cdot d \text{ [kg/rok]}$ gdzie: <table><tr><th>Skrót</th><th>Objaśnienie</th><th>Jednostka miary</th></tr><tr><td>E_{aNH_3}</td><td>roczna emisja amoniaku emitowanego do powietrza</td><td>kg/rok</td></tr><tr><td>N_{pasza}</td><td>azot pobrany w paszy</td><td>kg/rok</td></tr><tr><td>d</td><td>współczynnik przeliczeniowy ilości azotu na ilość amoniaku, wynoszący 1,22</td><td>-</td></tr><tr><td>$N_{obornik}$</td><td>azot zawarty w oborniku wywożonym z budynków inwentarskich</td><td>kg/rok</td></tr><tr><td>U</td><td>udział emisji NH_3 w całkowitej emisji azotu wydalanego z budynków inwentarskich wynosi: - brojler 0,2</td><td>-</td></tr></table> Obliczenie azotu pobranego w paszy $N_{pasza} = Z_p \cdot B_p \cdot N_b \text{ [kg/rok]}$ gdzie: <table><tr><th>Skrót</th><th>Objaśnienie</th><th>Jednostka miary</th></tr><tr><td>Z_p</td><td>ilość paszy podana zwierzętom w ciągu roku</td><td>kg/rok</td></tr><tr><td>B_p</td><td>średnia zawartość białka w podanej paszy</td><td>-</td></tr><tr><td>N_b</td><td>udział azotu w białku- 0,16</td><td>-</td></tr></table> Obliczenie azotu zawartego w oborniku wywożonym z budynków inwentarskich $N_{obornik} = O_o \cdot WN_o \text{ [kg/rok]}$ gdzie: <table><tr><th>Skrót</th><th>Objaśnienie</th><th>Jednostka miary</th></tr><tr><td>O_o</td><td>ilość obornika powstałego w ciągu roku</td><td>kg/rok</td></tr><tr><td>WN_o</td><td>udział azotu w oborniku wywożonym z budynków inwentarskich</td><td>-</td></tr></table>	Skrót	Objaśnienie	Jednostka miary	E_{aNH_3}	roczna emisja amoniaku emitowanego do powietrza	kg/rok	N_{pasza}	azot pobrany w paszy	kg/rok	d	współczynnik przeliczeniowy ilości azotu na ilość amoniaku, wynoszący 1,22	-	$N_{obornik}$	azot zawarty w oborniku wywożonym z budynków inwentarskich	kg/rok	U	udział emisji NH_3 w całkowitej emisji azotu wydalanego z budynków inwentarskich wynosi: - brojler 0,2	-	Skrót	Objaśnienie	Jednostka miary	Z_p	ilość paszy podana zwierzętom w ciągu roku	kg/rok	B_p	średnia zawartość białka w podanej paszy	-	N_b	udział azotu w białku- 0,16	-	Skrót	Objaśnienie	Jednostka miary	O_o	ilość obornika powstałego w ciągu roku	kg/rok	WN_o	udział azotu w oborniku wywożonym z budynków inwentarskich	-
Skrót	Objaśnienie	Jednostka miary																																						
E_{aNH_3}	roczna emisja amoniaku emitowanego do powietrza	kg/rok																																						
N_{pasza}	azot pobrany w paszy	kg/rok																																						
d	współczynnik przeliczeniowy ilości azotu na ilość amoniaku, wynoszący 1,22	-																																						
$N_{obornik}$	azot zawarty w oborniku wywożonym z budynków inwentarskich	kg/rok																																						
U	udział emisji NH_3 w całkowitej emisji azotu wydalanego z budynków inwentarskich wynosi: - brojler 0,2	-																																						
Skrót	Objaśnienie	Jednostka miary																																						
Z_p	ilość paszy podana zwierzętom w ciągu roku	kg/rok																																						
B_p	średnia zawartość białka w podanej paszy	-																																						
N_b	udział azotu w białku- 0,16	-																																						
Skrót	Objaśnienie	Jednostka miary																																						
O_o	ilość obornika powstałego w ciągu roku	kg/rok																																						
WN_o	udział azotu w oborniku wywożonym z budynków inwentarskich	-																																						

BAT 26. W ramach BAT należy regularnie monitorować emisję zapachu do powietrza. Emisję zapachu można monitorować:

- stosując normy EN (np. z wykorzystaniem olfaktometrii dynamicznej zgodnie z normą EN 13725 w celu określenia stężenia zapachu),
- przy stosowaniu metod alternatywnych, dla których nie są dostępne normy EN (np. pomiar/oszacowanie narażenia na zapach, oszacowanie skutków takiego narażenia), można wykorzystywać normy ISO, normy krajowe lub inne międzynarodowe normy zapewniające uzyskiwanie danych o równorzędnej jakości naukowej.

BAT 26 ma zastosowanie jedynie w przypadkach, w których oczekuje się, że obiekty wrażliwe odczują dokuczliwość zapachu lub gdy jego występowanie zostało stwierdzone.

BAT 26. – zgodność z BAT

BAT 26 ma zastosowanie w przypadkach, w których oczekuje się, że obiekty zabudowy mieszkalnej odczują dokuczliwość zapachu lub gdy występowanie zapachu zostało stwierdzone.

Aktualnie w polskim prawodawstwie brak jest norm „odorowych” i metodyk związanych z wyznaczaniem progów uciążliwości dla tego typu obiektów. Konkluzje nie wskazują dopuszczalnych jednostek odorowych dla ferm drobiu. Dokuczliwość zapachu na analizowanej Fermie nie została stwierdzona. Operator instalacji wdrożył szereg rozwiązań ograniczających dokuczliwość zapachu, które zostały omówione w niniejszej konkluzji BAT.

BAT 27. W ramach BAT należy monitorować emisję pyłu do powietrza z każdego budynku dla zwierząt przy użyciu jednej z następujących technik co najmniej z częstotliwością podaną niżej.

- a) Oszacowanie za pomocą pomiaru stężenia pyłu i współczynnika wentylacji przy zastosowaniu metod zawartych w normach EN lub innych standardowych metod (ISO, krajowych lub międzynarodowych) zapewniających dane o równoważnej jakości naukowej;

Raz na rok.

Ma zastosowanie wyłącznie w odniesieniu do emisji pyłu z każdego budynku dla zwierząt.

Nie ma zastosowania do zespołów urządzeń z zamontowanym systemem oczyszczania powietrza. W takim przypadku ma zastosowanie BAT 28.

Ze względu na koszty pomiarów technika ta może nie mieć ogólne zastosowania.

- b) Szacunki z wykorzystaniem wskaźników emisji. *Raz na rok. Ze względu na koszty pomiarów emisji technika ta może nie mieć ogólnego zastosowania.*

BAT 27. – zgodność z BAT

W powietrzu budynków inwentarskich znajdują się drobne cząstki pochodzenia organicznego i nieorganicznego tworzące pył. Wyróżnia się zasadniczo trzy frakcje cząstek pyłu o ziarnach: powyżej 10 µm, które opadają grawitacyjnie na podłoże stosunkowo szybko, poniżej 10 µm (pył zawieszony PM10) oraz frakcja poniżej 2,5 µm (pył zawieszony PM2,5). Stężenie zapylenia powietrza w pomieszczeniach dla drobiu, w zależności od rodzaju i technologii chowu kształtuje się na poziomie:

- woliery z odprowadzeniem obornika – od 0,30 do 0,42 mg/m³
- chów klatkowy z odprowadzeniem obornika - od 0,10 do 0,14 mg/m³
- głęboka ściółka – od 1-6 mg/m³ do 5,8 mg/m³ w 6 tygodniu chowu.

Na poziomie krajowym brak jest ujednoliconych wskaźników obliczania emisji pyłów z procesu chowu i hodowli drobiu. Brakuje także metodyk pomiarów pyłów możliwych do zastosowania w budynkach inwentarskich do chowu drobiu bez uszczerbku dla dobrostanu zwierząt i bez spowodowania dodatkowych upadków zwierząt.

Eksploatujący instalację ferma drobiu w Głuchowie dokona raz do roku szacunku wielkości emisji za pomocą udokumentowanych wskaźników

Źródło danych	Drób	Substancja	Wskaźnik
IOŚ w Warszawie, Krajowe Centrum Inwentaryzacji Emisji	Brojlery kurze	Pył ogółem	0,0083 kg/szt/rok
		Pył PM ₁₀	0,0037 kg/szt/rok
		Pył PM _{2,5}	0,0008 kg/szt/rok

BAT 28. W ramach BAT należy monitorować <u>emisję amoniaku, pyłu i/lub zapachu do powietrza</u> z każdego budynku dla zwierząt wyposażonego w system oczyszczania powietrza przy użyciu wszystkich następujących technik co najmniej z częstotliwością podaną poniżej. a) Weryfikacja skuteczności systemu oczyszczania powietrza za pomocą pomiaru amoniaku, zapachu i/lub pyłu w praktycznych warunkach gospodarstwa i zgodnie z określonym protokołem pomiarowym oraz przy zastosowaniu metod zawartych w normach EN lub innych standardowych metod (ISO, krajowych lub międzynarodowych) zapewniających dane o równoważnej jakości naukowej – z częstotliwością jednorazowo. <i>Nie ma zastosowania jeżeli system oczyszczania powietrza <u>został zweryfikowany w odniesieniu do podobnego sposobu utrzymania zwierząt i warunków działania tego systemu.</u></i> b) Kontrolowanie skutecznego działania systemu oczyszczania powietrza (np. poprzez stałe rejestrowanie parametrów operacyjnych lub przy użyciu systemów alarmowych) – z częstotliwością codziennie. Zastosowanie ogólne.	BAT 28 nie ma zastosowania w przypadku analizowanej instalacji. Budynki nie są wyposażone w system oczyszczania powietrza.
BAT 29. W ramach BAT należy monitorować <u>następujące parametry procesu co najmniej raz w roku.</u> 1. <u>Zużycie wody.</u> Rejestrowanie za pomocą np. odpowiednich liczników lub faktur. Główne procesy, w których zużywana jest woda w pomieszczeniach dla zwierząt (sprzątanie pomieszczeń, podawanie paszy itp.) mogą być monitorowane oddzielnie. <i>Oddzielne monitorowanie głównych procesów zużywania wody może nie mieć zastosowania do istniejących gospodarstw, w zależności od konfiguracji sieci wodociągowej.</i> 2. <u>Zużycie energii elektrycznej.</u> Rejestrowanie za pomocą np. odpowiednich liczników lub faktur. Zużycie energii elektrycznej w pomieszczeniach dla zwierząt monitoruje się oddzielnie od innych zespołów urządzeń znajdujących się w gospodarstwie. Można monitorować oddzielnie główne procesy, w których zużywana jest energia elektryczna w pomieszczeniach dla zwierząt (ogrzewanie, wentylacja, oświetlenie, itp.). <i>Oddzielne monitorowanie głównych procesów zużywania energii elektrycznej może nie mieć zastosowania do istniejących gospodarstw, w zależności od konfiguracji sieci dostaw energii.</i> 3. <u>Zużycie paliwa.</u> <i>Rejestrowanie za pomocą np. odpowiednich</i>	BAT 29. – zgodność z BAT. Zgodnie z BAT 29 na Fermie prowadzony jest monitoring w następującym zakresie: – zużycia wody - dane rejestrowane są za pomocą liczników, – energii elektrycznej - dane rejestrowane są za pomocą liczników, – zużycia surowców i materiałów - dane rejestrowane są za pomocą faktur, – rodzajów i ilości emitowanych ścieków - dane rejestrowane są za pomocą faktur, – ilości wytwarzanego obornika –prowadzona jest ilościowa ewidencja, – rodzajów i ilości odpadów wytworzonych w toku eksploatacji instalacji oraz sposobów gospodarowania nimi – prowadzona jest ilościowa i jakościowa ewidencja. Dla każdego cyklu produkcyjnego Spółdzielnia prowadzi monitoring i rejestrację parametrów w zakresie: - ilości drobiu wprowadzanego do jednej hali - ilości drobiu odchowanego - brakowanie stada - zużycie paszy i wody - zużycie energii elektrycznej i ciepłej - ilość wytworzonego obornika - zużycia surowców, energii i wytwarzanego nawozu na jeden cykl hodowlany. W ciągu roku przeprowadza się od 5 do 6 cykli, trwających średnio ok. 6 tygodni.

<i>liczników lub faktur. Zastosowanie ogólne.</i> 4. <u>Liczba przybywających i ubywających zwierząt</u>, w tym w stosownych przypadkach urodzeń i zgonów. <i>Rejestrowanie za pomocą np. istniejących rejestrów. Zastosowanie ogólne.</i> 5. <u>Spożycie paszy.</u> <i>Rejestrowanie za pomocą np. faktur lub istniejących rejestrów. Zastosowanie ogólne.</i> 6. <u>Produkcja obornika</u> <i>Rejestrowanie za pomocą np. istniejących rejestrów. Zastosowanie ogólne.</i>	Zasiedlenie hal odbywa się poprzez wprowadzenie jednodniowych piskląt w ilości maksymalnie 89 040 szt. do 6 hal, po 14 840 sztuk/halę. Dane rejestrowane są w książce hodowli.
KONKLUZJE DOTYCZĄCE BAT W ODNIESIENIU DO INTENSYWNEGO CHOWU DROBIU	
Emisje amoniaku z pomieszczeń dla drobiu	
BAT 31. Aby ograniczyć emisje do powietrza z każdego pomieszczenia dla kur niosek, hodowlanych kur brojlerów i młodych kur, w ramach BAT należy stosować jedną z poniższych technik lub ich kombinację. a. Usuwanie obornika za pomocą taśmociągów (w przypadku <u>systemów klatek wzbogaconych</u> lub niewzbogaconych) co najmniej: - jedno usunięcie na tydzień z suszeniem powietrzem, lub - dwa usunięcia na tydzień bez suszenia powietrzem.	BAT 31 – nie dotyczy - w omawianej instalacji nie jest prowadzony chów kur niosek, hodowlanych kur brojlerów i młodych kur Pkt. a) – nie dotyczy.
b. W przypadku systemów <u>bezklatkowych</u>: 0. System wymuszonej wentylacji i niezbyt częste usuwanie obornika (w przypadku głębokiego ściółkowania z wydzielonym kanałem gnojowicowym) jedynie w połączeniu z dodatkowym środkiem zmniejszającym ryzyko, np.: - osiągnięcie wysokiej zawartości masy suchej w oborniku, - system oczyszczania powietrza. <i>Nie ma zastosowania w nowych zespołach urządzeń, chyba, że w połączeniu z systemem oczyszczania powietrza.</i> 1. Przenośnik taśmowy obornika lub zgarniacz do usuwania obornika (w przypadku głębokiego ściółkowania z wydzielonym kanałem gnojowicowym). <i>Możliwość zastosowania w istniejących zespołach urządzeń może być ograniczona z uwagi na wymóg gruntownej zmiany systemu pomieszczeń.</i> 2. Wymuszone suszenie obornika za pomocą wymuszonej wentylacji aplikowanej przez rury (w przypadku głębokiego ściółkowania z wydzielonym kanałem gnojowicowym). <i>Technika ta może być stosowana tylko w zespołach urządzeń o wystarczającej przestrzeni pod podestami szczelinowymi.</i> 3. Wymuszone suszenie obornika przy użyciu perforowanej podłogi (w przypadku głębokiego ściółkowania z wydzielonym kanałem gnojowicowym). <i>Ze względu na wysokie koszty</i>	Pkt. b - nie ma zastosowania do istniejących zespołów urządzeń lub gospodarstw. Instalacja jest obiektem istniejącym, w związku z powyższym zapisy punktu b nie są wiążące. Ferma chowu drobiu w Głuchowie jest istniejącą instalacją. Zastosowanie urządzeń dodatkowych wymagałoby gruntownej przebudowy istniejących budynków. Ze względu na wysokie koszty i brak wystarczającej powierzchni możliwość zastosowania zespołów urządzeń w istniejących obiektach jest ograniczona.

<i>realizacji</i> <i>możliwość</i> <i>zastosowania</i> w istniejących zespołach urządzeń może być ograniczona. 4. Przenośniki taśmowe obornika (w przypadku ptaków). <i>Zastosowanie w odniesieniu do istniejących zespołów urządzeń zależy od szerokości kurnika.</i> 5. Wymuszone osuszanie ściółki z wykorzystaniem powietrza wewnętrznego (w przypadku podłóg pełnych z głęboką ściółką). <i>Zastosowanie ogólne.</i>	
c. Wykorzystanie jednego z wymienionych poniżej systemów oczyszczania powietrza: 1. Płuczka kwaśna mokra; 2. Dwu- lub trzystopniowy system oczyszczania powietrza; 3. Płuczka biologiczna (lub biofiltr ze zraszanym złożem). <i>Może nie mieć powszechnego zastosowania ze względu na wysokie koszty realizacji. W przypadku istniejących zespołów urządzeń wyłącznie wówczas, gdy wykorzystuje się scentralizowany system wentylacji.</i>	Pkt. c) – nie dotyczy. Na fermie drobiu w Głuchowie nie ma systemu oczyszczania powietrza. Jest to obiekt istniejący. Z uwagi na wysokie koszty realizacji urządzeń oczyszczających powietrze oraz brak scentralizowanego systemu wentylacji (każda z hal wyposażona jest w 6 emitorów, przez które odbywa się wentylacja wymuszona) wyposażenie instalacji w urządzenia oczyszczające powietrze nie ma zastosowania powszechnego.
Emisje amoniaku pochodzące z pomieszczeń dla brojlerów	
BAT 32. Aby ograniczyć emisję do powietrza z każdego pomieszczenia dla brojlerów, w ramach BAT należy stosować jedną z poniższych technik lub ich kombinację. a) Wymuszone osuszanie ściółki i niewyciekowy system pojenia (w przypadku podłóg pełnych z głęboką ściółką). <i>Zastosowanie ogólne.</i> b) System wymuszonego osuszania ściółki z wykorzystaniem powietrza wewnętrznego (w przypadku podłóg pełnych z głęboką ściółką). <i>W przypadku istniejących zespołów urządzeń możliwość zastosowania systemu wymuszonego osuszania powietrzem zależy od wysokości pułapu. Systemy wymuszonego osuszania powietrzem mogą nie mieć zastosowania w rejonach o ciepłym klimacie, w zależności od temperatury pomieszczenia.</i> c) Naturalna wentylacja i niewyciekowy system pojenia (w przypadku podłóg pełnych z głęboką ściółką). <i>Naturalna wentylacja nie ma zastosowania w zespołach urządzeń wykorzystujących scentralizowany system wentylacji. Naturalna wentylacja może nie mieć zastosowania w początkowej fazie hodowli brojlerów i ze względu na ekstremalne warunki klimatyczne.</i> d) Usuwanie obornika przenośnikiem taśmowym i wymuszone osuszanie powietrzem (w przypadku warstwowych systemów podłogowych). <i>W przypadku istniejących zespołów urządzeń możliwość zastosowania zależy od wysokości ścian bocznych.</i> e) Podłoga ogrzewana i chłodzona ściółką (w przypadku systemu „combideck”).	BAT 32 – zgodność z BAT. Na fermie drobiu eksploatujący instalację stosuje wymienioną technikę. Wentylacja mechaniczna z centralnym ogrzewaniem do ogrzewania powietrza stosowana w początkowej fazie chowu. Pojenie ptaków odbywa się za pomocą poidel smoczkowo-miseczkowych zapobiegających wyciekaniu wody. Z uwagi na warunki klimatyczne oraz temperatury panujące w obiektach hodowlanych nie ma potrzeby stosowania w instalacji chowu drobiu w Głuchowie systemu wymuszonego osuszania ściółki. Na instalacji brak scentralizowanego systemu wentylacji - każda z hal wyposażona jest w 6 emitorów, przez które odbywa się wentylacja wymuszona. W instalacji zastosowany jest nie wyciekowy system pojenia drobiu – poidła smoczkowe. Jest to obiekt istniejący. Doposażenie instalacji w urządzenia oczyszczające powietrze, przenośniki taśmowe czy montaż zamkniętego podziemnego zbiornika krążącej wody, z uwagi na wysokie koszty realizacji w/w rozwiązań, konieczność przebudowy istniejących budynków oraz brak miejsca do realizacji dodatkowych rozwiązań technologicznych powoduje, że wskazane rozwiązania nie mają zastosowania powszechnego.

W przypadku istniejących zespołów urządzeń możliwość zastosowania zależy od możliwości instalacji zamkniętego podziemnego zbiornika krążącej wody.

f) Wykorzystanie jednego z wymienionych poniżej systemów oczyszczania powietrza:

1. Płuczka kwaśna mokra;
2. Dwu- lub trzystopniowy system oczyszczania powietrza;
3. Płuczka biologiczna (lub biofiltr ze zraszanym złożem).

Może nie mieć powszechnego zastosowania ze względu na wysokie koszty realizacji. W przypadku istniejących zespołów urządzeń wyłącznie wówczas, gdy wykorzystuje się scentralizowany system wentylacji.

Tabela 3.3.2-1 BAT-AEL dla emisji amoniaku do powietrza z każdego budynku dla brojlerów o końcowej masie do 2,5 kg

Parametr	BAT – AEL ⁽¹⁾ ⁽²⁾ (kg NH ₃ /stanowisko dla zwierzęcia/rok)
Amoniak wyrażony jako NH ₃	0,01–0,08
⁽¹⁾ BAT-AEL może nie mieć zastosowania do następujących typów hodowli: ekstensywnego chowu ściółkowego, chowu wybiegowego, tradycyjnego chowu wybiegowego i chowu wybiegowego bez ograniczeń, zdefiniowanych w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 543/2008.	
⁽²⁾ Dolna granica zakresu związana jest ze stosowaniem systemu oczyszczania powietrza.	

BAT-AEL dla emisji amoniaku do powietrza z każdego budynku dla brojlerów w kg NH₃/miejsce dla zwierzęcia/rok.

Dla chowu brojlerów o końcowej masie powyżej 2,5 kg NH₃/stanowisko dla zwierzęcia/rok liczonej jako średnia końcowa masa brojlerów, można zastosować współczynnik zwiększający W_{NH3b} .

$$E_{BAT-AEL \text{ brojler}} = W_{NH3b} \cdot \frac{E_{NH3b}}{S_{bb}}$$

gdzie:

Skrót	Objaśnienie	Jednostka miary
E_{NH3b}	emisja amoniaku z każdego budynku	kg/rok
S_{bb}	ilość stanowisk dla brojlera w każdym budynku	szt.
W_{NH3b}	współczynnik zwiększający stosowany w przypadku, gdy średnia końcowa masa brojlerów w budynku jest wyższa niż 2,5 kg/ptaka	kg

$$W_{NH3b} = \frac{MK_{\text{sr}}}{2,5}$$

gdzie:

Skrót	Objaśnienie	Jednostka miary
MK_{sr}	średnia końcowa masa brojlerów	kg/ptaka

$$MK_{\text{sr}} = \frac{(M_s + M_p)}{I_w}$$

gdzie:

Skrót	Objaśnienie	Jednostka miary
M_s	masa brojlerów sprzedanych z każdego budynku	kg/rok
M_p	masa sztuk padłych w każdym budynku	kg/rok
I_w	ilość ptaków wstawionych w każdym budynku	szt./rok

$$I_w = S_{bb} \cdot C$$

gdzie:

Skrót	Objaśnienie	Jednostka miary
C	ilość cykli w roku	szt.

Wnioskowane przez Spółdzielnię zmiany obowiązującego pozwolenia zintegrowanego nie stanowią istotnej zmiany w rozumieniu art. 3 pkt 7 ustawy Prawo ochrony środowiska. W związku z powyższym dokonano zmiany decyzji w trybie art. 155 ustawy kpa.

Zgodnie z art. 10 § 1 ustawy Kpa organ zapewnił stronie czynny udział w każdym stadium postępowania, a przed wydaniem decyzji umożliwił wypowiedzenie się co do zebranych materiałów.

Za wprowadzeniem w decyzji zmian wnioskowanych zgodnie z art. 155 ustawy Kpa, przemawia interes społeczny i słuszny interes strony oraz przepisy szczególne nie sprzeciwiają się zmianie przedmiotowej decyzji.

Biorąc powyższe pod uwagę orzekłem jak w osnowie.

Pouczenie:

1. Od niniejszej decyzji służy odwołanie do Ministra Środowiska za pośrednictwem Marszałka Województwa Podkarpackiego w terminie 14 dni od dnia otrzymania decyzji.
2. W trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania Stronie przysługuje prawo do zrzeczenia się odwołania, które należy wnieść do Marszałka Województwa Podkarpackiego. Z dniem doręczenia Marszałkowi Województwa Podkarpackiego oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez Stronę niniejsza decyzja staje się ostateczna i prawomocna.

Oplata skarbową w wys. 253,00 zł
uiszczoną w dniu 26.09.2018r.
na rachunek bankowy:
Nr 17 1020 4391 2018 0062 0000 0423
Urzędu Miasta Rzeszowa

Z up. MARSZAŁKA WOJEWÓDZTWA

Andrzej Kulig
DYREKTOR DEPARTAMENTU
OCHRONY ŚRODOWISKA

Otrzymują:

1. Rolnicza Spółdzielnia Wytwórczo – Usługowa,
Głuchów 484, 37-100 Łańcut
2. OS-I - a/a

Do wiadomości:

1. Podkarpacki Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska
35-101 Rzeszów, ul. Langiewicza 26

